Vlaams Parlement

354 (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 11 mei 2015 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van artikel 4.8.19
van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
en het decreet van 4 april 2014
betreffende de organisatie en de rechtspleging
van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

verzendcode: LEE

INHOUD

Memorie van toelichting 3

Voorontwerp van decreet van 7 november 2014 27

Advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken 33

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 37

Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen 41

Advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed 45

Voorontwerp van decreet van 23 januari 2015 53

Advies van de Raad van State 61

Ontwerp van decreet 79

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

1. Decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (B.S. 1 oktober 2014)

Het Grondwettelijk Hof heeft op 8 mei 2014 bij arrest nummer 74/2014 het artikel 4.8.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna VCRO) vernietigd, alsook het artikel 4.8.28, §2, derde lid, VCRO, in zoverre het van toepassing is op de bestuurlijke lus.

Artikel 4.8.4, VCRO, dat was ondergebracht in onderafdeling 3 (Bestuurlijke lus) van afdeling 2 (Bevoegdheid) van hoofdstuk VIII (Raad voor Vergunningsbetwistingen) van de VCRO, luidde als volgt:

"Art. 4.8.4. §1. Ter oplossing van een voor de Raad gebrachte betwisting kan de Raad het vergunningverlenende bestuursorgaan in elke stand van het geding met een tussenuitspraak de mogelijkheid bieden om binnen de termijn die de Raad bepaalt een onregelmatigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, tenzij belanghebbenden, vermeld in artikel 4.8.11, daardoor onevenredig kunnen worden benadeeld.

Onder de onregelmatigheid in de bestreden beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt verstaan een onregelmatigheid die herstelbaar is zodat de bestreden beslissing niet langer onregelmatig is in de zin van artikel 4.8.2, tweede lid, en de beslissing gehandhaafd kan blijven.

§2. Het vergunningverlenende bestuursorgaan deelt de Raad binnen een door de Raad bepaalde termijn mee of het gebruikmaakt van de mogelijkheid om een onregelmatigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen.

Als het vergunningverlenende bestuursorgaan overgaat tot herstel van de onregelmatigheid, deelt het de Raad schriftelijk en binnen de hersteltermijn, vermeld in paragraaf 1, mee op welke wijze de onregelmatigheid is hersteld.

Partijen kunnen binnen de door de Vlaamse Regering bepaalde vervaltermijnen schriftelijk hun zienswijze meedelen over de wijze waarop de onregelmatigheid is hersteld.

§3. De Raad deelt de partijen mee op welke wijze het beroep verder wordt behandeld na:
1° ontvangst van de mededeling van het vergunningverlenende bestuursorgaan dat deze geen gebruikmaakt van de hem geboden mogelijkheid, overeenkomstig paragraaf 2, eerste lid;
2° het ongebruikt verstrijken van de door de Raad bepaalde termijn, vermeld in paragraaf 2, eerste lid;
3° het ongebruikt verstrijken van de termijn, vermeld in paragraaf 2, tweede lid; of
4° ontvangst van de zienswijzen, overeenkomstig paragraaf 2, derde lid.

§4. De procedureterminijnen worden geschorst vanaf de datum van het tussenarrest, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, tot de datum van mededeling, vermeld in paragraaf 3.

§5. Na het advies van de Raad te hebben gevraagd, kan de Vlaamse Regering aanvullende maatregelen bepalen die voor de uitvoering van deze onderafdeling nodig zijn.".

Het Grondwettelijk Hof heeft de vernietiging van de VCRO-bepalingen in zijn arrest van 8 mei 2014 uitgesproken om volgende redenen.

1) Schending van het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter

Het Grondwettelijk Hof motiveert dit als volgt:

"B.7.2. De beginselen van de onafhankelijkheid van de rechter en van de scheiding der machten zijn fundamentele kenmerken van de rechtsstaat.

B.7.3. Het rechterlijk toezicht dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen uitoefent, betreft de externe en interne wettigheidscontrole, die niet zover gaat dat hij zijn beoordeling in de plaats zou kunnen stellen van de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de administratie. Bij zijn controle mag de rechter zich immers niet begeven op het terrein van de opportuniteit, vermits dat onverenigbaar zou zijn met de beginselen die de verhoudingen regelen tussen het bestuur en de rechtscolleges.

Het vaststellen van de inhoud van een discretionaire beslissing, meer bepaald als gevolg van het herstel van de onregelmatigheid, komt niet de rechter maar het bestuur toe. Het vergunningverlenende bestuursorgaan kan beslissen, met name wanneer het van mening is dat het herstel van de onregelmatigheid een weerslag kan hebben op de inhoud van de bestreden beslissing, geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus.

B.7.4. Door de Raad voor Vergunningsbetwistingen de mogelijkheid te bieden, wanneer die de toepassing van de bestuurlijke lus voorstelt, zijn standpunt over de uitkomst van het geschil kenbaar te maken, dat nochtans tot dezelfde beslissing moet leiden, doet de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk aan het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter.".

2) Schending van de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter

Het Grondwettelijk Hof motiveert dit als volgt:

"B.8.2. Krachtens de bestreden bepaling kan de Raad voor Vergunningsbetwistingen het vergunningverlenende bestuursorgaan 'in elke stand van het geding met een tussenuitspraak' de mogelijkheid bieden om de bestuurlijke lus toe te passen. Pas nadat het betrokken bestuursorgaan die mogelijkheid heeft benut, kunnen de partijen hun zienswijze meedelen (artikel 4.8.4, §2, laatste lid).

B.8.3. Wanneer een rechtscollege, zoals te dezen de Raad voor Vergunningsbetwistingen, een element aanbrengt dat ertoe strekt de beslechting van het geschil te beïnvloeden, zoals te dezen de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus, houdt het recht op tegenspraak in dat de partijen hierover debat moeten kunnen voeren (zie, mutatis mutandis, EHRM, 16 februari 2006, Prikyan en Angelova t. Bulgarije, §42; 5 september 2013, Čepek t. Tsjechische Republiek, §45).

Het loutere oordeel door de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat de belanghebbenden door de toepassing van de bestuurlijke lus niet onevenredig kunnen worden benadeeld, kan niet volstaan. Het komt immers de partijen zelf toe, en

niet het rechtscollege, om uit te maken of een nieuw element opmerkingen behoeft of niet (zie, mutatis mutandis, EHRM, 18 februari 1997, Nideröst-Huber t. Zwitserland, §29; 27 september 2011, Hrdalo t. Kroatië, §36).

B.8.4. De toepassing van de bestuurlijke lus kan daarenboven gevolgen hebben voor de belanghebbenden, bedoeld in artikel 4.8.11 van de VCRO, die tegen de beslissing geen beroep hebben ingesteld en die niet zijn tussengekomen in het geding.

Het recht op toegang tot de rechter is een algemeen rechtsbeginsel dat met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet aan eenieder moet worden gewaarborgd. Een beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, kan niet van het recht op toegang tot de rechter worden uitgesloten. De beperking van dat recht, voor een categorie van belanghebbenden, is niet evenredig met de door de decreetgever nagestreefde doelstelling die in essentie erin bestaat de bestuurlijke geschillenbeslechting te stroomlijnen en te versnellen.

B.8.5. Door niet te voorzien in een op tegenspraak gevoerd debat over de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus, in gevallen waarin zulks nog niet het voorwerp was van debat tussen de partijen, en door niet te voorzien in de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, na de kennisgeving of de bekendmaking daarvan, doet de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk aan de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter.”.

3) Schending van de formele motiveringsplicht

Het Grondwettelijk Hof motiveert dit als volgt:

“B.9.2. De artikelen 1 tot 3 van de wet van 29 juli 1991 bepalen:

“Artikel 1. Voor de toepassing van deze wet moeten worden verstaan onder:
– bestuurshandeling: de eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur;
– bestuur: de administratieve overheden als bedoeld in artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
– bestuurde: elke natuurlijke of rechtspersoon in zijn betrekkingen met het bestuur.

Art. 2. De bestuurshandelingen van de besturen bedoeld in artikel 1 moeten uitdrukkelijk worden gemotiveerd.

Art. 3. De opgelegde motivering moet in de akte de juridische en feitelijke overwegingen vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen.

Zij moet afdoende zijn.”.

B.9.3. Die bepalingen veralgemenen de verplichting om de bestuurshandelingen met individuele draagwijdte uitdrukkelijk te motiveren. De uitdrukkelijke motivering van de betrokken handelingen is een recht van de bestuurde, aan wie aldus een bijkomende waarborg wordt geboden tegen bestuurshandelingen met individuele strekking die willekeurig zouden zijn.

B.9.4. Een gemeenschaps- of gewestwetgever zou, zonder de federale bevoegdheid ter zake te schenden, niet vermogen de bescherming die door de federale wetgeving aan de bestuurden wordt geboden te verminderen door de overheden die optreden in de aangelegenheden waarvoor hij bevoegd is, vrij te stellen van de

toepassing van de voormelde wet of door die overheden toe te staan daarvan af te wijken (zie onder andere het arrest nr. 91/2013 van 13 juni 2013).

B.9.5. Doordat zij het betrokken bestuursorgaan toestaat een individuele bestuurshandeling die niet uitdrukkelijk is gemotiveerd na toepassing van de bestuurlijke lus van de vereiste motivering te voorzien, doet de bestreden bepaling afbreuk aan het bij de wet van 29 juli 1991 gewaarborgde recht van de adressaat van de handeling, maar eveneens van elke belanghebbende derde, om onmiddellijk kennis te nemen van de motieven die de beslissing verantwoorden door de vermelding ervan in de handeling zelf. Het recht op de uitdrukkelijke motivering maakt het mogelijk het jurisdictionele toezicht op de bestuurshandelingen met individuele draagwijdte en de inachtneming van het beginsel van de wapengelijkheid in het kader van het administratief contentieux te versterken.

De uitdrukkelijke motiveringsplicht, die de bestuurde in staat moet stellen te beoordelen of er aanleiding toe bestaat de beroepen in te stellen waarover hij beschikt, zou zijn doel voorbijschieten indien die bestuurde de motieven die de beslissing verantwoorden pas te weten kan komen nadat hij beroep heeft ingesteld.

Overigens vereist artikel 6, lid 9, van het Verdrag van Aarhus, ondertekend op 25 juni 1998, betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden dat de tekst van de betrokken bestuurshandeling, voor zover zij onder het toepassingsgebied van het Verdrag valt, toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek 'tezamen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd'.

B.9.6. Bovendien, opdat artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van toepassing kan zijn, is vereist dat de aangenomen reglementering noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het gewest, dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de in het geding zijnde bepalingen op de aangelegenheid slechts marginaal is.

Te dezen echter volstaat het vast te stellen dat de weerslag van de in het geding zijnde bepaling op de federale bevoegdheid inzake uitdrukkelijke motivering niet marginaal is aangezien zij erop neerkomt toe te staan dat de motieven van een beslissing met betrekking tot een aanvraag tot vergunning, validering of registratie niet in de handeling zelf voorkomen en door het bevoegde bestuurlijke gezag pas worden bekendgemaakt in de loop van de procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

B.10. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de bestreden bepaling dient te worden vernietigd.

Aangezien de overige grieven die in het eerste, tweede en derde middel zijn vervat niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden, dienen zij niet te worden onderzocht.".

4) Schending van het recht op gelijke toegang tot de rechter wat betreft de gerechtskosten

Het Grondwettelijk Hof motiveert dit als volgt:

"B.11. Het vierde middel is gericht tegen artikel 4.8.28, §2, derde lid, van de VCRO, zoals vervangen bij artikel 5 van het decreet van 6 juli 2012, dat bepaalt:

"Indien toepassing wordt gemaakt van artikel 4.8.4 of artikel 4.8.5, dan kan de Raad, in afwijking van het eerste lid, de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van het vergunningverlenende bestuursorgaan leggen.".

De kosten bestaan uit het rolrecht en, in voorkomend geval, het getuigengeld (artikel 4.8.28, §2, eerste lid, tweede zin, van de VCRO).

Artikel 4.8.4 heeft betrekking op de bestuurlijke lus. Artikel 4.8.5 heeft betrekking op de bemiddeling. De grieven van de verzoekende partijen zijn gericht tegen de bestreden bepaling in zoverre zij van toepassing is op de bestuurlijke lus.

B.12.1. De verzoekende partijen zijn van oordeel dat het decreet niet enkel de mogelijkheid, maar de verplichting zou moeten inhouden om bij de toepassing van de bestuurlijke lus de kosten ten laste van de vergunningverlenende overheid te leggen. Zij voeren aan dat de bestreden bepaling, doordat zij niet in een dergelijke verplichting voorziet, in strijd is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met internationaalrechtelijke bepalingen.

B.12.2. Het recht op toegang tot de rechter, dat met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet aan eenieder moet worden gewaarborgd, kan het voorwerp uitmaken van beperkingen, ook van financiële aard, voor zover die beperkingen geen afbreuk doen aan de essentie zelf van het recht op toegang tot een rechter.

Op zich doet een regeling die de kosten ten laste van een van de partijen legt geen afbreuk aan dat recht (vgl. het arrest nr. 85/2013 van 13 juni 2013, B.3).

Hoewel de kosten in de regel ten laste worden gelegd van de in het ongelijk gestelde partij, staat het recht op toegang tot de rechter evenmin in de weg aan een regeling die de rechter in bijzondere omstandigheden toestaat de kosten geheel of ten dele ten laste te leggen van de partij die in het gelijk wordt gesteld (zie het arrest nr. 57/2006 van 19 april 2006, B.6, alsook het arrest nr. 96/2012 van 19 juli 2012, B.9).

Het recht op toegang tot de rechter dient evenwel op een niet-discriminerende wijze te worden gewaarborgd (zie het arrest nr. 161/2011 van 20 oktober 2011, B.7.2).

B.12.3. Krachtens het eerste lid van artikel 4.8.28, §2, van de VCRO legt de Raad voor Vergunningsbetwistingen in zijn uitspraak 'het geheel of een deel van de kosten ten laste van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt'.

In de regel vernietigt de Raad voor Vergunningsbetwistingen een bestreden beslissing wanneer zij onregelmatig is. De kosten worden in dat geval geheel of gedeeltelijk ten laste gelegd van het bestuursorgaan dat de onregelmatige beslissing heeft genomen.

Wanneer de Raad evenwel het bestuursorgaan de mogelijkheid biedt om de bestuurlijke lus toe te passen en de onregelmatigheid wordt hersteld, dan kan het beroep worden verworpen. De kosten worden in dat geval geheel of gedeeltelijk ten laste gelegd van de verzoekende partij, die immers 'ten gronde in het ongelijk gesteld wordt'.

B.12.4. De decreetgever voert op die manier een verschil in behandeling in tussen twee categorieën van rechtzoekenden die voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen een beslissing hebben aangevochten, waarvan die Raad vervolgens heeft vastgesteld dat zij door een onwettigheid is aangetast. Doordat de decreetgever heeft bepaald dat de kosten niet volledig ten laste kunnen worden gelegd van de verzoekende partijen wanneer de bestreden beslissing wordt vernietigd, maar niet erin heeft voorzien dat de kosten evenmin volledig ten laste kunnen worden gelegd van de verzoekende partijen wanneer hun beroep als gevolg van de toepassing

van de bestuurlijke lus wordt verworpen, heeft hij zonder redelijke verantwoording afbreuk gedaan aan het recht op gelijke toegang tot de rechter.

B.13. Daaruit volgt dat de bestreden bepaling dient te worden vernietigd in zoverre zij van toepassing is op de bestuurlijke lus.”.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna decreet DBRC), dat met ingang van 1 januari 2015 de bepalingen van de VCRO zal vervangen, bevat nagenoeg identieke bepalingen inzake de bestuurlijke lus.

Om tegemoet te komen aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof dringt zich bijgevolg een aanpassing op van het decreet DBRC. Op die manier kan een bijkomende vernietiging van de bepalingen met betrekking tot de bestuurlijke lus in het decreet DBRC worden voorkomen.

Het voorliggende ontwerp van decreet brengt een aantal wijzigingen aan in het decreet DBRC, waardoor wordt verholpen aan de grondwettigheidsbezwaren van het Grondwettelijk Hof.

Daarnaast geeft het voorliggende ontwerp van decreet tevens uitvoering aan het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 98/2014 van 30 juni 2014. In dit arrest heeft het Grondwettelijk Hof artikel 4.8.34, §2, van de VCRO in verband met de bezoldigingsregeling van de raadsleden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigd. Hierdoor moet artikel 91, §2, van het decreet DBRC, dat voorziet in een overgangsregeling voor de bestuursrechters die benoemd zijn bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, worden aangepast.

Ook bevat het ontwerp van decreet nog een technische aanpassing om de verdere digitalisering van de procedure mogelijk te maken.

Tot slot wordt een wijziging voorzien inzake de bevoegde minister voor de eedaflegging van de bestuursrechters.

2. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Artikel 4.8.19, VCRO, betreft het indienen van een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging na een uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen over de schorsing, en bij gebreke van dergelijk verzoek, het versneld behandelen van de zaak.

De vervaltermijn die voorzien was voor deze indiening, betrof 15 dagen.

Deze termijn van 15 dagen maakte het voorwerp uit van een procedure voor het Grondwettelijk Hof met rolnummer 5592.

In haar arrest nummer 98/2014 van 30 juni 2014 stelt het Hof dat uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de decreetgever, door het invoeren van een bijkomende ‘hakbijl’-procedure waarvan de inachtneming gemakkelijk kan worden nagegaan door de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb), een wettig doel nastreeft, namelijk ten gronde het onderzoek van de Raad beperken tot uitsluitend de vorderingen die na een eerste onderzoek in de schorsingsprocedure voor vernietiging vatbaar blijken te zijn (artikel 4.8.3, VCRO).

Wat betreft de vervaltermijn van 15 dagen om een verzoek tot voortzetting in te dienen (opgenomen in artikel 4.8.19, eerste, tweede en derde lid, VCRO) stelt het Hof echter:

"B.10.2. Een vervaltermijn van vijftien dagen, die ingaat de dag na de dag van de betekening van het schorsingsarrest, verplicht de betrokken partijen een heel actieve houding aan te nemen gedurende de procedure voor de RvVb. Niettegenstaande aan die partijen enkel een formeel verzoek tot voortzetting wordt gevraagd, zonder inhoudelijke standpunten, zou een dermate korte vervaltermijn afbreuk kunnen doen aan de rechten van de verdediging indien hij hen niet in staat stelt op bevredigende wijze overleg te plegen met hun advocaat; hij vormt in elk geval geen relevante maatregel in het licht van het door de decreetgever nagestreefde doel, aangezien de korte duur van de termijn de partijen ertoe kan brengen steeds een verzoek tot voortzetting in te dienen, waardoor het nut van de 'hakbijl'-procedure verdwijnt.".

Hieruit volgt de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de woorden "vijftien dagen" in artikel 4.8.19, eerste, tweede en derde lid, VCRO.

3. Advies strategische adviesraden

Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV van 8 december 2014), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad van 10 december 2014), de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST van 27 november 2014) en de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO van 17 december 2014) werd uitgebracht. SERV, VLABEST en de Minaraad hebben geen opmerkingen over het ontwerp van decreet geformuleerd. Het advies van de SARO wordt hierna besproken. Als een gevolg van het advies van de SARO werd een technische wijziging aangebracht in het ontwerp van decreet.

3.1. Algemene beoordeling

Zonder zich uit te spreken over de juridische aspecten van het dossier staat de SARO achter het principe van de bestuurlijke lus. De SARO ondersteunt aldus voluit de doelstelling om geschillen zoveel mogelijk definitief te beslechten en te vermijden dat carrousels of 'bestuurlijke pingpong' ontstaan, waarbij na vernietigingen weer nieuwe beroepsprocedures volgen. De SARO vindt het ook positief dat de bestuurlijke rechter voor het bereiken van de doelstelling over diverse instrumenten beschikt.

De SARO merkt op dat er geen verplichting bestaat voor de rechter om de bestuurlijke lus toe te passen en geeft aan dat een goede opvolging van het instrument noodzakelijk is om vast te stellen of de doelstellingen van de decreetgever worden bereikt.

3.2. Artikelsgewijze bespreking

– Het beslechten van de andere middelen

Artikel 34, §3, van het decreet DBRC bepaalt dat het Vlaams bestuursrechtcollege met een tussenuitspraak beslist over de toepassing van de bestuurlijke lus en de termijn bepaalt waarin de herstelbeslissing wordt genomen. Het laatste lid van dit artikel specifieert verder dat deze tussenuitspraak ook alle overige middelen moet beslechten. De SARO vindt dit positief omdat op die manier carrousels worden vermeden.

De SARO vraagt om te verduidelijken of reeds een cassatieberoep mogelijk is tegen de tussenuitspraak waarin (naast de toepassing van de bestuurlijke lus) de overige middelen reeds worden beslecht. De SARO meent dat moet worden vermeden dat cassatieprocedures bij de Raad van State worden ingesteld tegen een tussenarrest en dat het duidelijk moet zijn dat cassatieberoep slechts mogelijk is tegen de definitieve beslissing over het geheel.

Het is de Vlaamse wetgever echter niet toegelaten om nadere regels te bepalen omtrent de cassatiebevoegdheid van de Raad van State. De voorwaarden om een ontvankelijk cassatieberoep te kunnen instellen bij de Raad van State zijn vastgelegd in de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973. Overeenkomstig artikel 14, §2, van deze wetten doet de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak over de cassatieberoepen ingesteld tegen de door de administratieve rechtscolleges in laatste aanleg gewezen beslissingen in betwiste zaken wegens overtreding van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen. Zij treedt daarbij niet in de beoordeling van de zaken zelf.

De vraag is trouwens of de Raad van State een cassatieberoep gericht tegen een tussenuitspraak waarin uitspraak wordt gedaan over de toepassing van de bestuurlijke lus wel ontvankelijk zou verklaren. Dit hangt af van de interpretatie die gegeven wordt aan de woorden "in laatste aanleg gewezen beslissingen" zoals bedoeld in voormeld artikel 14, §2. Hieromtrent is nog maar weinig rechtspraak van de Raad van State bekend.

– Uitspraak over het beroep

Artikel 34, §6, tweede lid, van het decreet DBRC bepaalt dat het Vlaams bestuursrechtscollege – als het vaststelt dat de onwettigheid is hersteld – uitspraak doet over het beroep tegen de bestreden beslissing en over het herstelbeslissing. Met deze bepaling wordt het beroep van rechtswege uitgebreid tot de herstelbeslissing. De SARO merkt op dat de memorie van toelichting stelt dat het rechtscollege op dat ogenblik enerzijds de oorspronkelijke bestreden (en dus gebrekkige) beslissing moet vernietigen en anderzijds het beroep tegen de (nieuwe) herstelbeslissing moet verwerpen.

De SARO merkt op dat deze bepaling niet terug te vinden is in het voorliggend ontwerp van decreet. Het bevat geen verplichting voor de rechter om de eerste beslissing te vernietigen als de herstelbeslissing wettig wordt geacht, zodat het mogelijk lijkt dat beide beslissingen (geheel of deels) naast elkaar kunnen blijven bestaan. De SARO vraagt aldus om dit verder te verduidelijken in het voorliggende ontwerp van decreet.

De tekst van het ontwerp werd aangepast aan deze terechte bemerking van de SARO.

– Bekendmaking herstelbeslissing

Artikel 34, §8, van het decreet DBRC bepaalt dat na de betekening van de uitspraak door het Vlaams rechtscollege, de herstelbeslissing wordt bekendgemaakt conform de bepalingen van artikel 2, 1°, b), van het decreet. Artikel 34, §9, specifieert verder dat de personen, die daartoe belang hebben, beroep kunnen instellen tegen de herstelbeslissing.

De SARO vraagt hieromtrent verdere verduidelijking. Wordt de herstelbeslissing aangeplakt en betekend aan alle betrokken adviesinstanties en overheden in de zin van artikel 4.7.23, VCRO? Kan dan (enkel) beroep worden ingesteld door belanghebbenden die in de administratieve beroepsprocedure waren tussengekomen, maar (nog) geen beroep bij de RvVb hadden ingesteld?

De SARO merkt bovendien op dat de inhoud van een 'herstelbeslissing' zowel een inhoudelijk nieuwe beslissing kan zijn als een behoud van de beslissing met bijvoorbeeld een aanvullende motivering. Als derden beroep willen indienen tegen een herstelbeslissing, is dat begrijpelijk als het gaat om een nieuwe beslissing. Het is echter minder te verantwoorden als derden kunnen opkomen tegen een herstel-

beslissing die inhoudelijk dezelfde is als de bestreden beslissing. De vraag stelt zich of derden in dat geval een voldoende belang kunnen aantonen om de herstelbeslissing aan te vechten, gezien ze de bestreden beslissing niet hadden aangevochten.

De paragrafen 8 en 9 van het ontwerp van artikel 34 van het decreet DBRC luiden als volgt:

"§8. Na de betekening van de uitspraak, vermeld in paragraaf 6, tweede lid, door het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, b), wordt de herstelbeslissing bekendgemaakt conform de bepalingen van het decreet, vermeld in artikel 2, 1°, b).

§9. De personen die daartoe belang hebben conform de bepalingen van het decreet, vermeld in artikel 2, 1°, b), kunnen tegen de herstelbeslissing beroep instellen bij het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de termijnen, vermeld in het voormelde decreet.".

Voormelde paragraaf 8 heeft tot gevolg dat, bij uitspraken van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, de herstelbeslissing moet worden bekendgemaakt conform de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). Zoals de SARO terecht suggereert betekent dit inderdaad dat de herstelbeslissing moet worden aangeplakt overeenkomstig artikel 4.7.23, §4, en artikel 4.7.26, §4, 6°, VCRO, en tevens moet worden betekend aan de personen en instanties vermeld in artikel 4.7.23, §3, en artikel 4.7.26, §4, 5°, VCRO. Het ontworpen artikel 34, §8, van het decreet DBRC is op dit punt voldoende duidelijk.

In verband met de mogelijkheden tot beroep tegen de herstelbeslissing, bepaalt het ontworpen artikel 34, §9, van het decreet DBRC dat beroep bij het Vlaamse bestuursrechtscollege mogelijk is door de personen die daartoe belang hebben overeenkomstig de VCRO.

Voor wat betreft de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden de belanghebbenden opgesomd in artikel 4.8.11, §1, VCRO. De bepaling dat een belanghebbende aan wie kan worden verweten dat hij een voor hem nadelige vergunningsbeslissing niet heeft bestreden door middel van het voor hem daartoe openstaande georganiseerd administratief beroep bij de deputatie, wordt geacht te hebben verzaakt aan zijn recht om zich tot de Raad voor Vergunningsbetwistingen te richten, geldt dus onverkort.

De SARO acht het begrijpelijk dat derden opkomen tegen een herstelbeslissing als dat een 'nieuwe' beslissing is. Als de herstelbeslissing inhoudelijk neerkomt op een behoud van de bestreden beslissing (bijvoorbeeld met een bijkomende motivering), stelt de SARO vragen bij de mogelijkheid voor derden om op te komen tegen de herstelbeslissing omdat deze derden de bestreden beslissing niet hadden aangevochten.

In het arrest nr. 74/2014 heeft het Grondwettelijk Hof er op gewezen dat de toepassing van de bestuurlijke lus gevolgen kan hebben voor de belanghebbenden die tegen de beslissing geen beroep hebben ingesteld en die niet zijn tussengekomen in het geding. Het recht op toegang tot de rechter brengt volgens het Hof met zich mee dat een beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, niet van het recht op toegang tot de rechter kan worden uitgesloten.

Het is precies om aan deze bezwaren tegemoet te komen dat in artikel 34, §8 en §9, van het decreet DBRC wordt ingeschreven dat de herstelbeslissing, na tussenkomst van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege waarin wordt vastgesteld dat het gebrek volledig is hersteld, wordt bekendgemaakt volgens de vereisten van de toepasselijke decreten en opnieuw kan worden aangevochten

voor het Vlaams bestuursrechtscollege. Deze nieuwe beroepsmogelijkheid is expliciet bedoeld voor belanghebbenden die geen partij waren in de procedure voor het Vlaams bestuursrechtscollege. Gelet op de inhoud van het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof kan hieraan geen afbreuk worden gedaan.

4. Advies Raad van State

De Raad van State verleende advies op 12 maart 2015 (nr. 57.080/3).

De repliek op de opmerkingen is opgenomen bij de bespreking van het betreffende artikel.

Artikel 7 van het ontwerp werd geschrapt.

De Vlaamse Regering heeft in artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende overdracht van personeel van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges naar de dienst van de bestuursrechtscolleges en tot vaststelling van de rechtspositie van dit personeel en van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges de evaluatiecriteria vastgelegd. Er werd ingegaan op de opmerking van de Raad van State om de huidige decretale rechtsgrond voor deze bepaling te behouden namelijk de bepaling dat de Vlaamse Regering de evaluatiecriteria vaststelt na advies van de algemene vergadering (artikel 54, §2, DBRC-decreet). De huidige bepaling in artikel 16 van het vermelde besluit zal vooralsnog aan het advies van de algemene vergadering worden voorgelegd. Afhankelijk van het advies zal artikel 16 van het besluit van 16 mei 2014 aangepast worden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Artikel 2

In haar arrest nummer 98/2014 van 30 juni 2014 vernietigde het Grondwettelijk Hof de vervaltermijn van 15 dagen waarover partijen in een procedure voor de Raad beschikten om een verzoek tot voortzetting in te dienen na een uitspraak over de schorsing (opgenomen in artikel 4.8.19, eerste, tweede en derde lid, VCRO)

Het is – om redenen van proceseconomie – wenselijk dat een termijn bepaald wordt waarbinnen een verzoek tot voortzetting ingediend moet worden. Om tegemoet te komen aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof wordt voorgesteld om de termijn waarbinnen een verzoek tot voortzetting bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen moet ingediend worden, op 30 dagen te brengen (termijn die initieel voorzien was, maar die bij amendement gewijzigd werd).

De regeling in de VCRO rond de schorsing, met inbegrip van deze rond het verzoek tot voortzetting, wordt vanaf 1 januari 2015 opgeheven door het decreet DBRC.

Dit decreet DBRC voorziet echter in een overgangsmaatregel voor beroepen die zijn ingediend bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen:
– zo worden beroepen die zijn ingediend voor 1 september 2012, behandeld volgens de procedureregels die gelden voor die datum;

– beroepen die zijn ingediend vanaf 1 september 2012 en voor de datum van inwerkingtreding van het decreet DBRC worden behandeld volgens de procedureregels vermeld in de VCRO en het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen;
– ten slotte worden beroepen die de Raad voor Vergunningsbetwistingen al in beraad heeft genomen voor de datum van inwerkingtreding van het decreet DBRC in dezelfde samenstelling als op de zitting besproken en uitgesproken.

Een aanpassing van de VCRO voor de tweede categorie van beroepen (ingediend vanaf 1 september 2012 maar voor de inwerkingtreding van het decreet DBRC) dringt zich dan ook op. Voor schorsingsprocedures in deze beroepen, is er immers geen rechtszekerheid over de termijn waarbinnen een verzoek tot voortzetting moet worden ingediend.

Artikel 4.8.19, VCRO, wordt bijgevolg in voormelde zin aangepast voor zover het nog geldt ten gevolge van artikel 95, 2°, van het decreet DBRC.

Er wordt tevens voorzien in een overgangsmaatregel voor vorderingen tot schorsing waarin de Raad voor Vergunningsbetwistingen zich al heeft uitgesproken over de schorsing, maar waarbij op de datum van de inwerkingtreding van artikel 2 nog geen verzoek tot voortzetting werd ingediend. Als op de datum van inwerkingtreding van deze nieuwe bepaling de Raad reeds uitspraak heeft gedaan over de vordering tot schorsing, maar nog geen verzoek tot voortzetting werd ingediend en nog geen einduitspraak over de vordering tot vernietiging werd gedaan, wordt een afschrift van het arrest waarbij uitspraak wordt gedaan over de vordering tot schorsing opnieuw betekend aan de partijen. De betrokken partij beschikt in dat geval over een vervaltermijn van dertig dagen om een verzoek tot voortzetting in te dienen. Deze vervaltermijn van dertig dagen gaat in de dag na de betekening van het arrest waarin uitspraak wordt gedaan over de schorsing.

Er werd bijgevolg ingegaan op de opmerking van de Raad van State om de overgangsmaatregel van artikel 9 in verband met vorderingen tot schorsing waarover de Raad voor Vergunningsbetwistingen reeds uitspraak heeft gedaan op datum van inwerkingtreding van het decreet maar waarvoor nog geen verzoek tot voortzetting is ingediend, te integreren in artikel 2. Bovendien werd deze bepaling aangepast zodat de partijen uitdrukkelijk in kennis worden gesteld van de hernieuwde mogelijkheid om een verzoek tot voorzetting in te dienen binnen een vervaltermijn van 30 dagen.

Een wijziging van het decreet DBRC is niet nodig, vermits het bepalen van termijnen in dit decreet wordt gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges moet wel worden aangepast, aangezien hierin ook een gelijkaardige termijn van 15 dagen wordt voorzien.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges

Artikel 3

In het kader van het digitaalvriendelijk maken van de regelgeving wordt de verwijzing naar ‘een aangetekende brief’ om de bezwaarden op de hoogte te brengen van de beslissing van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen vervangen door de verwijzing naar ‘een beveiligde zending’.

Dit laatste begrip is ruimer en wordt in het decreet DBRC (artikel 2, 8°) gedefinieerd als een van de volgende betekeningswijzen:
1° een aangetekend schrijven;
2° een afgifte tegen ontvangstbewijs;
3° elke andere door de Vlaamse Regering toegestane betekeningswijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld (bijvoorbeeld elektronisch loket).

Door verdere digitalisering wordt de werking van de rechtscolleges in de interactie met de procespartijen vereenvoudigd.

Artikel 4

Artikel 33 van het decreet DBRC stelt in een eerste lid dat een Vlaams bestuursrechtscollege in zijn arrest het geheel of een deel van de kosten ten laste legt van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

Het tweede lid van dit artikel 33 stelt dat indien toepassing wordt gemaakt van artikel 34 (bestuurlijke lus) of artikel 42 (bemiddeling), een Vlaams bestuursrechtscollege de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de verwerende partij kan leggen.

In het arrest nr. 74/2014 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat dergelijke regeling strijdig is met het recht op gelijke toegang tot de rechter. Artikel 33 van het decreet DBRC bepaalt namelijk dat de kosten niet volledig ten laste kunnen worden gelegd van de verzoekende partijen wanneer de bestreden beslissing wordt vernietigd, maar voorziet niet dat de kosten evenmin volledig ten laste kunnen worden gelegd van de verzoekende partijen wanneer hun beroep als gevolg van de toepassing van de bestuurlijke lus wordt verworpen.

Om hieraan tegemoet te komen wordt artikel 33 van het decreet DBRC aangepast in die zin dat bij toepassing van de bestuurlijke lus, de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste moeten worden gelegd van de verwerende partij. Aldus vervalt de mogelijkheid voor een Vlaams bestuursrechtscollege om de kosten volledig ten laste te leggen van de verzoekende partijen indien toepassing werd gemaakt van artikel 34 (bestuurlijke lus).

Wat bemiddeling betreft blijft het huidige tweede lid van artikel 33 decreet DBRC bestaan, namelijk: "Indien toepassing gemaakt wordt van artikel 42 dan kan een Vlaams bestuursrechtscollege de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de verwerende partij leggen.".

Er werd ingegaan op de opmerking van Raad van State om in geval van bemiddeling, in tegenstelling tot de regeling in verband met de bestuurlijke lus zoals ingevoerd door onderhavig decreet, de mogelijkheid te behouden om de kosten volledig ten laste van de verzoekende partij te leggen. De huidige bepaling omtrent bemiddeling in het decreet DBRC (artikel 33, tweede lid) blijft dus behouden: "Indien toepassing gemaakt wordt van artikel 42 (de bemiddeling) dan kan een Vlaams bestuursrechtscollege de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de verwerende partij leggen.".

Wat de suggestie van de Raad van State betreft om in het bemiddelingsakkoord ook de kosten te regelen dient opgemerkt dat er nu reeds de mogelijkheid bestaat dat partijen tot een voorstel komen inzake de kostenverdeling. Het blijft wel het bestuursrechtscollege dat uitspraak doet over de kosten conform artikel 33, tweede lid, van het decreet DBRC.

Artikel 5

De bestuurlijke lus is één van de nieuwe uitspraakbevoegdheden die aan het Milieuhandhavingscollege en de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden toegekend met het oog op een oplossingsgerichte rechtsbedeling, die komt tot een definitieve oplossing van het geschil tussen de burger en de overheid. Andere uitspraakbevoegdheden dragen eveneens bij tot een efficiënte definitieve geschilbeslechting (zie ook *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2383/1, p. 10-11). Aldus de bevoegdheid tot instandhouding, geheel of gedeeltelijk, van de rechtsgevolgen van een vernietigde beslissing (artikel 36, decreet DBRC) (Milieuhandhavingscollege en Raad voor Vergunningsbetwistingen), de mogelijkheid om aan een vernietiging injuncties te koppelen die in acht te nemen zijn bij het nemen van een nieuwe beslissing (artikel 37, decreet DBRC) (Milieuhandhavingscollege en Raad voor Vergunningsbetwistingen), de mogelijkheid om dergelijke injuncties kracht bij te zetten door het opleggen van een dwangsom (artikel 38, decreet DBRC) (Milieuhandhavingscollege en Raad voor Vergunningsbetwistingen), de mogelijkheid tot schorsing en tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de bestreden beslissing (artikel 40, decreet DBRC) (Raad voor Vergunningsbetwistingen), de mogelijkheid om in het kader van beide types schorsing voorlopige maatregelen op te leggen (artikel 41, decreet DBRC), de mogelijkheid om een schorsing en een schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, al dan niet met voorlopige maatregelen, kracht bij te zetten door het opleggen van een dwangsom (artikel 40, §4, decreet DBRC), de mogelijkheid tot bemiddeling (artikel 42, decreet DBRC) (Raad voor Vergunningsbetwistingen) en de mogelijkheid tot vernietiging met indeplaatsstelling (artikel 44, decreet DBRC) (Milieuhandhavingscollege enkel).

Het nut van een bestuurlijke lus moet binnen dit brede palet aan uitspraakmogelijkheden worden begrepen. Het gebruik ervan, het gebruik van elk van de oplossingsgerichte uitspraakmogelijkheden, dient voor alles een efficiënte definitieve geschillenbeslechting. De bestuursrechter weegt af welke uitspraakbevoegdheid best een efficiënte definitieve geschillenbeslechting dient. Daarbij moet hij mede oog hebben voor de proceseconomische aspecten. In de gevallen waar, met toepassing van artikel 44, decreet DBRC, bijvoorbeeld een vernietiging met indeplaatsstelling mogelijk is en het geschil definitief beslecht, verdient deze rechtstechniek de voorkeur wegens haar hogere efficiëntie: het geschil zal sneller en met mindere inzet van middelen definitief beslecht zijn. In een aantal gevallen is het zeker denkbaar dat een vernietiging met toevoeging van injuncties conform artikel 37, decreet DBRC, op meer efficiënte wijze tot een definitieve geschilbeslechting kan leiden. De grote meerwaarde van de bestuurlijke lus ligt in het herstel van herstelbare onwettigheden onder de controle van de rechter maar die meerwaarde komt met een kost in tijd en middelen: het procedureverloop gaat gepaard met minstens één tussenarrest wat noodzakelijk is om de partijen een volwaardige rechtsbescherming te bieden en de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter te waarborgen.

De bestuurlijke lus beoogt een einde te kunnen stellen aan scenario's waarin een bestuursbeslissing om één motief wordt vernietigd, waarna naderhand een tweede beroep volgt wegens onwettigheden in de nieuwe beslissing, en eventueel een derde en nog meer zaken tegen verdere beslissingen. Een carrousel met pyrrusoverwinningen die vooral in zaken aangaande openbare werken een zware maatschappelijke kost kan meebrengen. Ook al duurt een geschillenbeslechting met toepassing van de bestuurlijke lus iets langer dan een geschillenbeslechting zonder lus, weegt de kost op het vlak van die ene zaak niet op tegen de vermeden kosten op middellange termijn en tegen de rechtszekerheid die de partijen en belanghebbenden geboden wordt. De uitkomst van een succesvolle lus bestaat immers stelselmatig uit een besluit dat niet vernietigd wordt en dan ook de betrokken belangen regelt. Een kale vernietiging biedt dit niet.

De regeling die thans voorligt in artikel 34, decreet DBRC, beoogt de kans op een efficiënte definitieve geschillenbeslechting te optimaliseren voor die gevallen waarin een bestuurlijke lus aangewezen is:
– de lus kan toepassing vinden op één of meer herstelbare onwettigheden;
– de termijn voor het lussen wordt bepaald door het rechtscollege rekening houdend met de aard van de te herstellen onwettigheid of onwettigheden;
– deze termijn kan eenmalig worden verlengd op gemotiveerd verzoek van de verwerende partij;
– de beslissing om de lus toe te passen gebeurt in een tussenuitspraak die, voor zover er andere middelen worden opgeworpen, deze overige middelen beoordeelt zodat het rechtsgeschil op die punten onmiddellijk beslecht wordt;
– de hersteltermijn is gesanctioneerd: bij ontstentenis aan een tijdige kennisgeving van de herstelbeslissing wordt de bestreden beslissing vernietigd;
– de termijnen waarin de andere partijen in de zaak over de herstelbeslissing standpunt kunnen innemen, zijn ook gesanctioneerd, het betreft immers vervaltermijnen. Met laattijdig ingediende standpunten wordt bijgevolg geen rekening gehouden;
– laatst maar niet minst: de wisselwerking tussen de verschillende uitspraakbevoegdheden blijft bestaan wanneer – na toepassing van de bestuurlijke lus – een uitspraak in de zaak wordt geveld. Aldus kan het rechtscollege bijvoorbeeld beslissen, in een uitspraak die de succesvolle toepassing van de lus vaststelt, om met toepassing van artikel 36 de rechtsgevolgen van de vernietigde bestreden beslissing in stand te houden tot op de datum van inwerkingtreding van de herstelbeslissing. Is de lus niet succesvol toegepast, kan gekozen worden voor een tweede lus, of een vernietiging met toepassing van de injunctiebevoegdheid, … De rechtstechniek die het rechtscollege meest geschikt acht om het geschil, in zoverre mogelijk, te beslechten.

Hierna wordt aangegeven op welke wijze de nieuwe tekst van artikel 34 van het decreet DBRC tegemoet komt aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof.

1) Schending van het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter

Uit het oorspronkelijke artikel 34, §1, van het decreet DBRC volgt dat de bestuurlijke lus slechts kan worden toegepast indien de onwettigheid in de bestreden beslissing herstelbaar is en indien de bestreden beslissing, na het herstel van de onwettigheid, kan worden gehandhaafd.

In het arrest nr. 74/2014 heeft het Grondwettelijk Hof er op gewezen dat het rechterlijk toezicht enkel de externe en interne wettigheidscontrole betreft en dat de rechter zich niet op het terrein van de opportuniteit mag begeven. De voorwaarde dat de bestuurlijke lus slechts kan worden toegepast indien het herstel van de onwettigheid leidt tot dezelfde beslissing is volgens het Hof problematisch. Door een bestuursrechtscollege de mogelijkheid te bieden, wanneer de toepassing van de bestuurlijke lus wordt voorgesteld, zijn standpunt over de uitkomst van het geschil kenbaar te maken, dat nochtans tot dezelfde beslissing moet leiden, wordt afbreuk gedaan aan het beginsel van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter.

Om hieraan tegemoet te komen wordt in het nieuwe artikel 34, §1, van het decreet DBRC de voorwaarde geschrapt dat de bestreden beslissing, na toepassing van de bestuurlijke lus, moet gehandhaafd blijven. Dit heeft tot gevolg dat de inhoud en de strekking van de bestreden beslissing kunnen wijzigen na de toepassing van de bestuurlijke lus. Bovendien volgt na de toepassing van de bestuurlijke lus steeds een (nieuwe) herstelbeslissing. Er wordt met andere woorden niet hersteld binnen de oorspronkelijke bestreden beslissing.

Tegen een herstelbeslissing staat vervolgens een 'nieuw' beroep open bij het bestuursrechtscollege voor alle belanghebbenden volgens de toepasselijke regelgeving (zie hierna onder punt 2).

De voorwaarde dat de belanghebbenden niet onevenredig kunnen worden benadeeld door de toepassing van de administratieve lus (oud artikel 34, §1, tweede lid, decreet DBRC) kan worden opgeheven, vermits de herstelde beslissing ingevolge de wijzigingen van onderhavig ontwerp van decreet opnieuw vatbaar is voor beroep.

Zoals reeds aangegeven in de memorie van toelichting bij het decreet DBRC (*Parl. St*. Vl.Parl. 2013-14, nr. 2383/1) kan de bestuurlijke lus uiteraard pas toegepast worden na onderzoek van alle middelen. Het is niet wenselijk de bestuurlijke lus toe te passen voor één welbepaalde onwettigheid om naderhand te constateren dat een andere onwettigheid niet te herstellen is en het verzoek tot vernietiging ingewilligd moet worden. In artikel 34, §3, tweede lid, van het decreet DBRC wordt thans voor de duidelijkheid ingeschreven dat in de tussenuitspraak waarin de mogelijkheid wordt geboden om gebruik te maken van de bestuurlijke lus, alle overige middelen moeten worden beslecht.

Het nieuwe artikel 34, §1, tweede lid, omschrijft het toepassingsgebied van de potentieel herstelbare 'onwettigheden' als "een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel die kan leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, maar die zou kunnen worden hersteld".

De invulling van deze algemene omschrijving wordt in beginsel overgelaten aan het Vlaams bestuursrechtscollege dat de procedure van de bestuurlijke lus kan toepassen.

De doelstellingen van de bestuurlijke lus rechtvaardigen een dergelijke casuïstische benadering van de toepassing van de bestuurlijke lus. Het is immers aan de bestuursrechter om per individueel geval te beoordelen of de bestuurlijke lus naar verwachting het meest bijdraagt aan een efficiënte en finale geschillenbeslechting binnen een redelijke termijn.

Niettemin kunnen een aantal algemene richtsnoeren worden aangereikt, die de toepassing ervan in voorkomend geval kunnen verantwoorden.

Wat de aard van de potentieel herstelbare onwettigheid betreft, kunnen met de procedure van de bestuurlijke lus zowel materiële als formele gebreken worden hersteld. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan (niet exhaustief):[1]

- het herstel van een formeel motiveringsgebrek. Bijvoorbeeld de motieven van de bestreden beslissing zijn wel (materieel) aanwezig in het administratief dossier, maar werden niet (afdoende) veruitwendigd in de formele motivering van de bestreden beslissing;
- het herstel van een formeel zorgvuldigheidsgebrek, dat voortvloeit uit de niet-naleving van bepaalde vorm- en procedurevoorschriften die gericht zijn op een zorgvuldige voorbereiding van de besluitvorming, zoals een advies-, hoor- of consultatieplicht van bepaalde personen en instanties[2];
- hierbij moet worden opgemerkt dat ingeval aan de overheid, via de bestuurlijke lus, de mogelijkheid wordt geboden bijkomende onderzoekshandelingen te stellen (bijvoorbeeld het inwinnen van een nieuw advies), in veel gevallen ook de

[1] Vergelijk tevens met betrekkig tot de toepassing van de bestuurlijke lus in het Nederlandse bestuursrecht: H. BORTELS, "De bestuurlijke lus: aanzet naar een meer oplossingsgerichte bestuursrechter?", *TBP* 2013, (302) 308-309 en J. WESTLAND en L. VAN HEUSDEN, "Massaal finaal. De slagvaardige bestuursrechter in massazaken", in *Preadviezen Jonge VAR* 2013, Den Haag, BJU, 2014.

[2] Cf. S. DENYS, *Advisering in het bestuursrecht, in Administratieve Rechtsbibliotheek – Algemene Reeks*, Brugge, die Keure, 2013, 485-486.

formele motivering van de bestreden beslissing zal moeten worden aangepast (bijvoorbeeld in functie van dit nieuw advies) of minstens de gelegenheid daartoe zal moeten worden geboden. Anders bestaat het risico dat het betrokken vorm- of procedurevoorschrift het karakter krijgt van een zinloze formaliteit;
– een nadere precisering van een onvoldoende uitgewerkte vergunningsvoorwaarde;
– het herstel van een ontbrekende of onleesbare handtekening.

De ingeroepen onwettigheid moet daarnaast op een ontvankelijke wijze zijn aangevoerd zodat het tot een vernietiging van de bestreden beslissing *kan* leiden. Zo moet de partij die de onwettigheid aanvoert, aannemelijk kunnen maken dat zij – om door het rechtscollege als ontvankelijk te kunnen worden aangemerkt – *belangenschade* lijdt door de ingeroepen onwettigheid.[3] Is dat niet het geval, dan zal de ingeroepen onwettigheid niet kunnen leiden tot een vernietiging van de bestreden beslissing en is de procedure van de bestuurlijke lus niet toepasbaar.

Het voorgaande geldt evenwel niet voor de onwettigheden die de openbare orde aanbelangen en die in voorkomend geval ambtshalve kunnen worden opgeworpen door het betrokken rechtscollege. Voor deze onwettigheden moet in principe geen bewijs van belangenschade worden geleverd.[4]

Bij de vraag of het rechtscollege al dan niet overgaat tot toepassing van een lus, zal het rechtscollege vervolgens een afweging moeten maken op basis van de *decretale doelstellingen* van de bestuurlijke lus: het rechtscollege moet bekijken hoe de bestuurlijke lus zich in het concrete geval verhoudt tot de doelstellingen van tijdigheid, rechtszekerheid, efficiëntie en finale geschilbeslechting.

De omvang van de onwettigheden of het aantal onwettigheden speelt in principe geen rol, zolang de onwettigheid maar herstelbaar is. Wel is van belang of de ingeroepen onwettigheid hersteld zou kunnen worden binnen een *redelijke termijn*. Is de hersteltermijn onredelijk lang of niet/moeilijk bepaalbaar, dan is de toepassing van de lus niet aangewezen.

De beoordeling van de redelijkheid van de hersteltermijn komt geval per geval toe aan het Vlaams bestuursrechtscollege dat de lus kan toepassen en zal onder meer afhangen van het stadium van de besluitvorming waarin de onwettigheid moet worden hersteld en de aard van de ingeroepen onwettigheid.

Fundamentele onwettigheden die ertoe leiden dat het besluitvormingsproces (grotendeels) terug moet worden overgedaan of waarvan de impact op (de inhoud van) het besluit dermate ingrijpend zijn, kunnen nopen tot de vaststelling dat de procedure van de bestuurlijke lus niet toepasbaar is en dat voorrang gegeven moet worden aan een andere (snellere en/of efficiëntere) geschilbeslechting.

Hetzelfde geldt voor de omstandigheid dat het rechtscollege moet vaststellen dat de feitelijke en/of juridische situatie inmiddels zodanig zijn gewijzigd waardoor niet valt te voorzien of een herstel van de onwettigheid binnen een redelijke termijn mogelijk is.

---

[3] Zie RvS nr. 116.069, 18 februari 2003; RvS nr. 226.569, 27 februari 2014; RvVb A/2013/0333, 18 juni 2013; RvVb A/2013/0679, 19 november 2013; RvVb A/2014/0442, 17 juni 2014 en A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VANDE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch administratief recht*, Mechelen, Kluwer, 2009, 997, nr. 994; S. DENYS, "Naar snellere en efficiëntere advisering bij grote infrastructuurwerken", *TBP* 2010, (588) 603-604, nrs. 55-57; S. DENYS, *Advisering in het bestuursrecht, in Administratieve Rechtsbibliotheek – Algemene Reeks*, Brugge, die Keure, 2013, 484, nr. 994.

[4] Zie RvS nr. 226.569, 27 februari 2014 en RvVb A/2014/0306, 22 april 2014. Vergelijk tevens: I. OPDEBEEK en A. COOLSAET, *Formele motivering van bestuurshandelingen*, Brugge, die Keure, 1999, 115, nr. 148.

In het licht van de doelstellingen van de bestuurlijke lus is tevens van belang dat de toepassing ervan kan leiden tot een *definitieve beëindiging* van het voorliggende rechtsgeschil. Dit is bijvoorbeeld niet het geval in de hypothese dat er meerdere onwettigheden zijn aangevoerd die aanleiding geven tot de vernietiging van de bestreden beslissing, maar waarvan sommige herstelbaar zijn en andere niet (binnen een redelijke termijn). In dat verband moet – zoals hierboven reeds aangestipt – worden gewezen op de noodzaak van een onderzoek naar de gegrondheid van *alle* aangevoerde middelen in de tussenuitspraak waarin tot de toepassing van de bestuurlijke lus wordt besloten. De toepassing van de bestuurlijke lus betekent uiteraard niet dat het rechtscollege bij de beoordeling van de middelen in de plaats kan treden van het bestuursorgaan daar waar het bestuursorgaan over een discretionaire beoordelingsruimte beschikt. Het rechtscollege kan niet raken aan de appreciatiebevoegdheid van de overheid.

Ook de specifieke omstandigheden van de zaak (proceshouding partijen, het geschil is niet beperkt tot het bestreden besluit, een proceshistoriek van opeenvolgende onrechtmatige besluiten enzovoort) kunnen een factor zijn bij de beoordeling door het rechtscollege of de doelstelling van finale geschillenbeslechting kan worden bereikt via een toepassing van de bestuurlijke lus.

Aangezien de toepassing van de bestuurlijke lus veronderstelt dat alle middelen ten gronde uitvoerig worden onderzocht, is deze rechtstechniek uit haar aard enkel geschikt om te worden toegepast in de annulatieprocedure en niet in de schorsingsprocedure.

2) Schending van de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter

Het Grondwettelijk Hof is van oordeel dat wanneer een bestuursrechtscollege een element aanbrengt dat ertoe strekt de beslechting van het geschil te beïnvloeden, zoals te dezen de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus, het recht op tegenspraak inhoudt dat de partijen hierover debat moeten kunnen voeren.

Om hieraan tegemoet te komen wordt in artikel 34, §2, van het decreet DBRC ingeschreven dat het gebruik van de bestuurlijke lus alleen mogelijk is nadat partijen de mogelijkheid hebben gehad hun standpunt te doen kennen over het gebruik ervan.

Vooraleer een bestuursrechtscollege in een tussenuitspraak aan de verwerende partij de mogelijkheid biedt om de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen, moeten partijen bijgevolg in de gelegenheid zijn geweest om hun standpunt mee te delen over het gebruik van de bestuurlijke lus.

Ofwel hebben partijen hierover uit eigen beweging reeds bij het uitwisselen van schriftelijke procedurestukken een debat gevoerd (bijvoorbeeld na een vraag van de verwerende partij om gebruik te maken van de bestuurlijke lus). In dat geval is het bestuursrechtscollege reeds op de hoogte van het standpunt van de partijen. Er wordt wel voorzien dat het Vlaams bestuursrechtscollege voorafgaandelijk nog een zitting organiseert over de toepassing van de bestuurlijke lus, tenzij partijen in onderling overleg afzien van deze zitting. Vervolgens kan een tussenarrest worden geveld waarin een uitspraak wordt gedaan over de toepassing van de bestuurlijke lus.

Ofwel kan een bestuursrechtscollege ambtshalve in een tussenuitspraak haar voornemen kenbaar maken om aan de verwerende partij de mogelijkheid te bieden om de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen en de partijen uitdrukkelijk uitnodigen hun standpunt mee te delen over het mogelijk gebruik van de bestuurlijke lus. In dat geval beschikken de partijen over een vervaltermijn van

dertig dagen vanaf de betekening van het arrest om hun standpunt over de toepassing van de bestuurlijke lus mee te delen. Ook hier wordt voorzien dat het Vlaams bestuursrechtscollege voorafgaandelijk een zitting organiseert over de toepassing van de bestuurlijke lus, tenzij partijen in onderling overleg afzien van deze zitting. Pas daarna spreekt het bestuursrechtscollege zich uit over de toepassing van de bestuurlijke lus.

Indien in de voorafgaande schriftelijke procedure reeds een debat is gevoerd over de mogelijke toepassing van de bestuurlijke lus, maar het bestuursrechtscollege van oordeel is dat niet alle aspecten verbonden aan de toepassing van deze lus aan bod zijn gekomen, dan kan het bestuursrechtscollege alsnog een tussenuitspraak vellen waarin aan alle partijen de mogelijkheid wordt geboden om hun standpunt mee te delen over de toepassing van de bestuurlijke lus.

Alzo heeft de verwerende partij de mogelijkheid te laten weten of zij bereid is haar medewerking te verlenen aan een bestuurlijke lus terwijl de andere partijen hun eventuele bezwaren ertegen kunnen uiten.

Gelet op de doorgevoerde wijzigingen, wordt ook de verdere behandeling van de zaak voor het Vlaams bestuursrechtscollege na de toepassing van de bestuurlijke lus, verder uitgewerkt in artikel 34, §3, en volgende, van het decreet DBRC als volgt:

- de verwerende partij bezorgt, binnen de vastgestelde hersteltermijn, de herstelbeslissing aan het Vlaams bestuursrechtscollege;
- op gemotiveerd verzoek van de verwerende partij kan het Vlaams bestuursrechtscollege de hersteltermijn eenmalig verlengen. De termijnverlenging kan de duur van de aanvankelijke hersteltermijn niet overschrijden;
- bij gebrek aan tijdige mededeling van de herstelbeslissing vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing;
- het voorwerp van het beroep wordt uitgebreid tot de herstelbeslissing. Een laattijdige herstelbeslissing wordt als onbestaande beschouwd en door het Vlaams bestuursrechtscollege in voorkomend geval vernietigd met het oog op de duidelijkheid in het rechtsverkeer;
- het Vlaams bestuursrechtscollege bezorgt de herstelbeslissing aan de overige partijen, waarna deze partijen schriftelijk hun standpunt kunnen doen gelden over het herstel binnen de door de Vlaamse Regering bepaalde vervaltermijnen die niet korter mogen zijn dan dertig dagen. Ook hier wordt voorzien dat het Vlaams bestuursrechtscollege een zitting organiseert over de herstelbeslissing, tenzij partijen in onderling overleg afzien van deze zitting;
- als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid niet of onvoldoende is hersteld of dat het herstel aangetast is door nieuwe opgeworpen onwettigheden, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege geheel of gedeeltelijk de bestreden beslissing en de herstelbeslissing, tenzij het Vlaams bestuursrechtscollege beslist om opnieuw gebruik te maken van de bestuurlijke lus;
- als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid afdoende is hersteld en dat het herstel niet is aangetast door een nieuw opgeworpen onwettigheid, dient het rechtscollege enerzijds de oorspronkelijke, bestreden – en dus gebrekkige – beslissing te vernietigen. Het beroep tegen de oorspronkelijke beslissing is met andere woorden gegrond. Bijkomend kan het rechtscollege op basis van artikel 36 van het decreet DBRC wel de rechtsgevolgen van de vernietigde beslissing geheel of gedeeltelijk in stand houden (bijvoorbeeld vanaf het verlenen van de vergunning tot en met de vernietiging ervan, zodat de reeds uitgevoerde werken gedekt zijn);
- anderzijds zal het rechtscollege – om het geschil finaal te beslechten – het beroep tegen de (nieuwe) herstelbeslissing verwerpen.

In het arrest nr. 74/2014 heeft het Grondwettelijk Hof er tevens op gewezen dat de toepassing van de bestuurlijke lus gevolgen kan hebben voor de belanghebbenden

die tegen de beslissing geen beroep hebben ingesteld en die niet zijn tussengekomen in het geding. Het recht op toegang tot de rechter brengt volgens het Hof met zich mee dat een beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, niet van het recht op toegang tot de rechter kan worden uitgesloten.

Om hieraan tegemoet te komen wordt in artikel 34, §8 en §9, van het decreet DBRC ingeschreven dat de herstelbeslissing, na tussenkomst van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege waarin wordt vastgesteld dat het gebrek volledig is hersteld, wordt bekendgemaakt volgens de vereisten van de toepasselijke decreten en opnieuw kan worden aangevochten voor het Vlaams bestuursrechtscollege. Deze nieuwe beroepsmogelijkheid is expliciet bedoeld voor belanghebbenden die geen partij waren in de procedure voor het Vlaams bestuursrechtscollege.

Het spreekt voor zich dat de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de herstelbeslissing in regel een lege doos zal blijven in de zaken waar, naast de partijen, geen verdere belanghebbenden bestaan. De partijen in de zaak hebben immers reeds standpunt kunnen innemen over de herstelbeslissing vooraleer het arrest aangaande de herstelbeslissing is geveld.

Dit zal in het bijzonder het geval zijn voor toepassingen van de bestuurlijke lus inzake bestuurlijke beboetingsbesluiten. Het beboetingscontentieux is immers een contentieux waar enkel de beboete overtreder beroepsgerechtigd is en er geen tussenkomst mogelijk is. Dit contentieux vormt dan ook een structureel tweepartijencontentieux: de beboete overtreder versus het beboetende bestuur. Om deze reden wordt in artikel 34, §8, voor dit contentieux ook niet voorzien in een bekendmaking van de herstelbeslissing.

Aangezien de persoon aan wie een bestuurlijke geldboete is opgelegd als verzoekende partij een standpunt zal moeten innemen over het herstel overeenkomstig artikel 34, §5, tweede lid, van het decreet DBRC kan deze geen beroep meer instellen tegen de herstelbeslissing.

3) Schending van de formele motiveringsplicht

In het arrest nr. 74/2014 heeft het Grondwettelijk Hof er tevens op gewezen dat de toepassing van de bestuurlijke lus geen afbreuk mag doen aan de uitdrukkelijke motiveringsplicht zoals voorzien in de wet van 29 juli 1991. De uitdrukkelijke motiveringsplicht, die de bestuurde in staat moet stellen te beoordelen of er aanleiding toe bestaat de beroepen in te stellen waarover hij beschikt, zou zijn doel voorbijschieten indien die bestuurde de motieven die de beslissing verantwoorden pas te weten kan komen nadat hij beroep heeft ingesteld.

Aan dit bezwaar wordt tegemoetgekomen door in artikel 34, §9, van het decreet DBRC in te schrijven dat de herstelbeslissing, na tussenkomst van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege waarin wordt vastgesteld dat het gebrek volledig is hersteld, opnieuw kan worden aangevochten voor het Vlaams bestuursrechtscollege (in casu de Raad voor Vergunningsbetwistingen).

De aangepaste regeling van de bestuurlijke lus doet geen afbreuk aan de plicht van het betrokken bestuursorgaan om individuele bestuurshandelingen uitdrukkelijk te motiveren. Indien een Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat niet voldaan is aan de uitdrukkelijke motiveringswet, zal de verwerende partij op deze schending worden gewezen en na toepassing van de bestuurlijke lus de vereiste motivering moeten voorzien in een herstelbeslissing. Tegen deze herstelbeslissing kan door elke belanghebbende een nieuw beroep bij het bevoegde bestuursrechtscollege worden ingediend.

Indien de verwerende partij nalaat het vastgestelde motiveringsgebrek te remediëren of slechts gedeeltelijk remedieert, dan zal de bestreden beslissing worden vernietigd.

Door aldus, in geval van het gebruik van de bestuurlijke lus, te voorzien in een nieuwe beroepsmogelijkheid tegen de herstelbeslissing, wordt geen afbreuk meer gedaan aan het jurisdictionele toezicht op de bestuurshandelingen.

4) Advies Raad van State

De Raad van State stelt voor in de procedure van de bestuurlijke lus telkens te verwijzen naar tussenarrest of beschikking in plaats van tussenuitspraak. De generieke term 'tussenuitspraak' blijft evenwel behouden aangezien deze ook in de andere artikelen van het decreet wordt gehanteerd.

Wat de vereiste betreft te voorzien in een op tegenspraak gevoerd debat betreffende de bestuurlijke lus stelt de Raad van State de vraag of niet uitdrukkelijk moet worden voorzien in het houden van een openbare terechtzitting betreffende het organiseren van de bestuurlijke lus wanneer dit voorheen nog geen voorwerp van debat was of omtrent het resultaat van de toepassing van de bestuurlijke lus. De organisatie van een zitting wordt ingeschreven in artikel 34 zowel over de mogelijke toepassing van de bestuurlijke lus als over de herstelbeslissing, met behoud van de mogelijkheid dat partijen in onderling overleg kunnen afzien van de behandeling ter zitting.

Aangezien in een op tegenspraak gevoerd debat wordt voorzien over de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus worden op voorstel van de Raad van State de woorden geschrapt dat de bestuurlijke lus zonder meer kan toegepast worden "in elke stand van" het bodemgeding.

Artikel 34, §4, bepaalt dat het herstel alleen betrekking kan hebben op een onwettigheid die in een tussenuitspraak werd opgegeven. De Raad van State wijst evenwel op de weerslag die de naleving van bijvoorbeeld een adviesverplichting kan hebben op de verplichting tot formele motivering.

Deze bepaling moet evenwel ruim worden geïnterpreteerd in die zin dat het herstel moet 'verband houden' met de opgegeven onwettigheid. In de memorie van toelichting was reeds opgenomen dat wanneer aan de overheid de mogelijkheid wordt geboden bijkomende onderzoekshandelingen te stellen, in veel gevallen ook de formele motivering van de bestreden beslissing zal moeten worden aangepast. Bij het opstarten van de bestuurlijke lus zal het Vlaams bestuursrechtscollege hier ook op wijzen.

Conform het advies van de Raad van State wordt bepaald dat het voorwerp van het beroep wordt uitgebreid tot de herstelbeslissing.

De regel dat als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid is hersteld het beroep tegen de herstelbeslissing wordt verworpen, wordt ingevolge het advies van de Raad van State aangevuld in die zin dat het herstel niet mag zijn aangetast door een nieuw opgeworpen onwettigheid.

Wat het Milieuhandhavingscollege betreft, waar het een geschil tussen slechts twee partijen betreft, zal de verzoekende partij over het herstel een standpunt moeten innemen en derhalve geen beroep meer kunnen instellen tegen de herstelbeslissing. De beroepsmogelijkheid werd bijgevolg geschrapt.

Artikel 6

Artikel 35 van het decreet DBRC bepaalt nu: "Als een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), het beroep gegrond verklaart vernietigt het de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk.". Om aan de bestuursrechtscolleges de mogelijkheid te laten de bestuurlijke lus toe te passen bij een onregelmatige beslissing waarbij het beroep gegrond is wordt het artikel aangevuld met de zinsnede "met behoud van de toepassing van artikel 34" (namelijk het artikel over de bestuurlijke lus).

Artikel 7

Artikel 50 van het decreet DBRC bepaalt dat de bestuursrechters hun ambt opnemen nadat ze in handen van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, de eed hebben afgelegd.

Overeenkomstig het bevoegdheidsbesluit van 25 juli 2014 en het organisatiebesluit van 3 juni 2005[5] is het momenteel de minister-president die bevoegd is voor het justitieel beleid en de organisatie van de rechtscolleges. Bijgevolg wordt de term 'minister bevoegd voor bestuurszaken' geschrapt en vervangen door de generieke term 'de functioneel bevoegde Vlaamse minister'.

Artikel 8

Het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 2014/98 van 30 juni 2014 heeft artikel 4.8.34, §2, VCRO, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2012 vernietigd, omdat dit artikel de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang met de artikelen 146 en 161 van de Grondwet en met het algemeen rechtsbeginsel van de onafhankelijkheid van de rechter schendt door de ganse bezoldigingsregeling van de vastbenoemde raadsleden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen op te dragen aan de Vlaamse Regering.

Artikel 91, §2, van het decreet DBRC voorziet in een overgangsregeling voor de bestuursrechters, die benoemd zijn bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Zij blijven benoemd bij dit bestuursrechtscollege en behouden de bezoldigingsregeling die zij genoten overeenkomstig de regeling, die van toepassing was vóór de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, totdat zij op rust worden gesteld, ontslag nemen of ontslag krijgen.

De bezoldigingsregeling waarnaar artikel 91, §2, verwijst, is opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 19 april 2013 houdende organisatie van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (dat het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot regeling van sommige aspecten van de organisatie en werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft opgeheven). Volgens artikel 8 van dit besluit ontvangen de benoemde raadsleden de bezoldiging, de toelagen, de vergoedingen en de sociale voordelen die gelden voor de graad van secretaris-generaal bij de Vlaamse overheid, met uitzondering van de mandaattoelage en de managementtoelage.

Aangezien de rechtsgrond voor de bezoldigingsregeling waarnaar artikel 91, §2, decreet DBRC, verwijst, vernietigd is door het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof, wordt de voormelde bezoldigingsregeling opgenomen in artikel 91, §2, van het decreet DBRC (met aanpassing van de formulering ervan). De bestuurs-

[5] Besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering en het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie, zoals gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 13 maart 2015 betreffende de omvorming van de beleidsdomeinen Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en Bestuurszaken tot het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur.

rechters ontvangen de toelagen, vergoedingen en sociale voordelen, die vermeld zijn in deel VII van het Vlaams personeelsstatuut (VPS), met uitzondering van de prestatietoelagen. Vermits de functies van bestuursrechter geen mandaatfuncties zijn, ontvangen zij geen mandaattoelage. De bezoldigingsregeling van deze bestuursrechters is dezelfde als de organieke regeling in artikel 52, tweede lid, van het decreet DBRC.

Wat de bezoldiging betreft van de bestuursrechters die op datum van inwerkingtreding van het decreet DBRC benoemd waren bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen wordt verwezen naar de regeling van het VPS: "Ze ontvangen een salaris in de schaal A311, alsook de toelagen, vergoedingen en sociale voordelen, vermeld in deel VII van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, met uitzondering van de prestatietoelagen.".

Overeenkomstig het standpunt van het Grondwettelijk Hof (onder meer GwH 1 september 2008, nr. 126/2008 B.6.) dient de decretale norm te worden geïnterpreteerd in die zin dat wordt verwezen naar het besluit zoals het van toepassing is op datum van bekrachtiging en afkondiging van de door de decreetgever aangenomen wettekst. De bepaling in artikel 91, §2, van het decreet DBRC is dus statisch.

Omwille van de analogie met de organieke bezoldigingsregeling in het decreet DBRC (artikel 52) wordt het statisch karakter niet verankerd in de tekst (cfr. advies van de Raad van State) maar blijkt dit uit de memorie van toelichting.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Artikel 9

De inwerkingtreding van dit decreet wordt – wat de wijzigingen aan het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges betreft – afgestemd met de inwerkingtreding van dit decreet van 4 april 2014.

Het decreet treedt in werking op 1 november 2014 voor wat betreft de bepaling inzake de rechtspositieregeling.

Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende overdracht van personeel van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges naar de dienst van de bestuursrechtscolleges en tot vaststelling van de rechtspositie van dit personeel en van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, treden in werking op 1 november 2014: artikel 1 tot en met 12, artikel 49 tot en met 63, artikel 64, 1°, artikel 65 tot en met 67, artikel 68 wat betreft artikel 16.4.24, eerste lid, artikel 72, 73, 75, artikel 84 tot en met 88, en artikel 91 tot en met 93, van het decreet DBRC.

De wijziging inzake de bevoegde minister met betrekking tot de eedaflegging van de bestuursrechters heeft uitwerking met ingang van 1 april 2015 (datum van inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 maart 2015 betreffende de omvorming van de beleidsdomeinen Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en Bestuurszaken tot het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur).

De Vlaamse Regering zal de datum bepalen van inwerkingtreding van de bestuurlijke lus en afstemmen met de datum van inwerkingtreding van de gewijzigde artikelen inzake de bestuurlijke lus in het procedurereglement.

Wat de wijziging aan de VCRO betreft, wordt – gelet op de huidige situatie van rechtsonzekerheid waarin beroepspartijen voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen

zich bevinden – bepaald dat deze wijziging in werking treedt op de dag van publicatie van voorliggend ontwerp van decreet.

Ook de wijzigingen inzake de digitale procedure bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en de nieuwe regeling omtrent de kostenverdeling in geval van toepassing van de bestuurlijke lus treden in werking op de datum van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET
van 7 november 2014

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art.2. In artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, vervangen bij het decreet van 6 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste en tweede lid worden de woorden "binnen een vervaltermijn van" vervangen door de woorden "binnen een vervaltermijn van dertig dagen";

2° in het derde lid worden de woorden "De termijn van gaat in de" vervangen door de woorden "De termijn van dertig dagen gaat in de".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges

Art. 3. In artikel 26, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges worden de woorden "per aangetekende brief" vervangen door de woorden "met een beveiligde zending".

Art.4. In artikel 33 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Als toepassing wordt gemaakt van artikel 34 of 42, dan legt een Vlaams bestuursrechtscollege de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de verwerende partij.".

Art.5. Artikel 34 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 34. §1. Als een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, kan het de verwerende partij in elke stand van het bodemgeding de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, hierna bestuurlijke lus te noemen.

In dit artikel wordt verstaan onder onwettigheid: een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel die kan leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, maar die zou kunnen worden hersteld.

§2. Het gebruik van de bestuurlijke lus is alleen mogelijk nadat alle partijen de mogelijkheid hebben gehad hun standpunt over het gebruik ervan kenbaar te maken.

Als alle partijen hun standpunt over het gebruik van de bestuurlijke lus kenbaar hebben kunnen maken, beslist het Vlaams bestuursrechtscollege over de toepassing van de bestuurlijke lus met een tussenuitspraak als vermeld in paragraaf 3.

Als niet alle partijen hun standpunt over het gebruik van de bestuurlijke lus kenbaar hebben kunnen maken, biedt het Vlaams bestuursrechtscollege bij tussenuitspraak de mogelijkheid om daarover een standpunt in te nemen. De partijen beschikken daarvoor over een vervaltermijn van dertig dagen, die ingaat op de dag na de dag van de betekening van die uitspraak. Daarna beslist het Vlaams bestuursrechtscollege over de toepassing van de bestuurlijke lus met een tussenuitspraak als vermeld in paragraaf 3.

§3. Het Vlaams bestuursrechtscollege beslist met een tussenuitspraak over de toepassing van de bestuurlijke lus en bepaalt de termijn waarin de herstelbeslissing wordt genomen. Op gemotiveerd verzoek van de verwerende partij kan die termijn eenmalig worden verlengd. De termijnverlenging kan de duur van de aanvankelijke hersteltermijn niet overschrijden.

De tussenuitspraak, vermeld in het eerste lid, beslecht, in voorkomend geval, alle overige middelen.

§4. De verwerende partij bezorgt de herstelbeslissing aan het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de hersteltermijn, vermeld in paragraaf 3.

Het herstel kan alleen betrekking hebben op een onwettigheid die in de tussenuitspraak werd opgegeven.

Als de herstelbeslissing niet tijdig werd meegedeeld, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing.

§5. Het Vlaams bestuursrechtscollege bezorgt de herstelbeslissing aan de overige partijen.

Die partijen kunnen schriftelijk hun standpunt over het herstel meedelen binnen de vervaltermijnen die de Vlaamse Regering heeft bepaald en die niet korter mogen zijn dan dertig dagen.

§6. Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid niet is hersteld of dat het herstel aangetast is door een nieuw opgeworpen onwettigheid, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk en vernietigt het de herstelbeslissing, tenzij het Vlaams bestuursrechtscollege beslist om opnieuw toepassing te maken van de bestuurlijke lus overeenkomstig de bepalingen van dit artikel.

Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid is hersteld, doet het Vlaams bestuursrechtscollege uitspraak over het beroep tegen de bestreden beslissing en over de herstelbeslissing en de eventuele toepassing van artikel 36.

§7. De proceduretermijnen die niet in dit artikel worden vermeld, worden geschorst vanaf de datum van de tussenuitspraak die beslist over de toepassing van de bestuurlijke lus tot de datum van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in paragraaf 4, derde lid of paragraaf 6.

§8. Na de betekening van de uitspraak, vermeld in paragraaf 6, tweede lid, door het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, b), wordt de herstelbeslissing bekendgemaakt conform de bepalingen van het decreet, vermeld in artikel 2, 1°, b).

§9. De personen die daartoe belang hebben conform de bepalingen van de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), kunnen tegen de herstelbeslissing beroep instellen bij het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de termijnen, vermeld in de voormelde decreten.".

Art. 6. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede ", onverminderd de toepassing van artikel 34" toegevoegd.

Art.7. In artikel 54, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zin "De Vlaamse Regering stelt de evaluatiecriteria vast na het advies van de algemene vergadering te hebben gevraagd." opgeheven.

Art.8. In artikel 91, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "met behoud van de bezoldigingsregeling die ze genoten overeenkomstig de regeling die van toepassing was voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet" worden opgeheven;

2° de volgende zin wordt toegevoegd:

"Ze ontvangen een salaris in de schaal A311, alsook de toelagen, vergoedingen en sociale voordelen, vermeld in deel VII van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, met uitzondering van de prestatietoelagen.".

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art.9. Bij lopende vorderingen tot schorsing waarin de Raad voor Vergunningsbetwistingen zich al heeft uitgesproken over de schorsing, maar waarbij op de datum van de inwerkingtreding van artikel 2 nog geen verzoek tot voortzetting werd ingediend, geldt dat partijen over een termijn van dertig dagen beschikken die ingaat de dag na de datum van de inwerkingtreding van artikel 2 om een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging in te dienen.

Art.10. Dit decreet treedt in werking op 1 november 2014, met uitzondering van :

1° artikel 2 dat in werking treedt op de datum van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad;
2° artikel 3 en 4, die in werking treden op 1 januari 2015;
3° artikel 5 en 6, die in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen,
Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR BESTUURSZAKEN

vlabest
vlaamse adviesraad voor bestuurszaken

Aan mevrouw Liesbeth Homans
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding
Arenbergstraat 7
1000 Brussel

vragen naar / e-mail	**telefoonnummer**	**datum**	**kenmerk**
Bram Opsomer bram.opsomer@bz.vlaanderen.be	02 553 40 15	27/11/2014	2014/11

Betreft: voorontwerp decreet organisatie en rechtspleging DBRC

Mevrouw de minister,

Op vrijdag 7 november 2014 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 4.8.19 van de Vlaamse codex ruimtelijke ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges. Hierover vroeg u het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST).

De Raad besliste hierover geen advies uit te brengen.

Voor bijkomende vragen of toelichting kan u steeds contact opnemen met het secretariaat van VLABEST.

Hoogachtend,

Prof. dr. Herman MATTHIJS
Voorzitter

Bram OPSOMER
Secretaris

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV
sterk door overleg

Mevr. Liesbeth HOMANS
Vice-minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen,
Gelijke Kansen en Armoedebestrijding
Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

contactpersoon
Peter Van Humbeeck
pvhumbeeck@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20141208_PVHdp

Brussel
8 december 2014

Adviesvraag voorontwerp van decreet tot wijzigingen van het decreet inzake Vlaamse bestuursrechtcolleges

Mevrouw de Minister

Op 25 november 2014 heeft u de SERV om advies gevraagd over bovenvermeld voorontwerp van decreet. De Raad besliste op zijn bijeenkomst van vandaag om hierover geen advies uit te brengen.

Voor uw informatie: De SERV gaat niet op elke adviesvraag in, maar adviseert selectief met het oog op een grote beleidsimpact door goed onderbouwde adviezen en meer adviezen en studies op eigen initiatief. Daartoe gebruikt de SERV een aantal criteria die de oriëntatie op belangrijke sociaal-economische dossiers en strategische discussies verzekeren, waarbij tevens recht wordt gedaan aan de brede taakstelling van de SERV.

Hoogachtend,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Jo Libeer
voorzitter

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Minaraad
milieu-en natuurraad van Vlaanderen

Mevrouw Liesbeth Homans

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding
Arenbergstraat 7

1000 Brussel

Datum: 10 december 2014
Uw ref.: DBZ-AR-U-2014-0140
KH-610
Onze ref.: 01/M6/2014/989
Te bereiken Jan.verheeke@minaraad.be / 02 558 01 36
Betreft: VBRC: bestuurlijke lus, bezoldiging bestuursrechters en vervaltermijn verzoek

Mevrouw de minister,

Op 20 november 2014 ontving de Minaraad de adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Het Dagelijks Bestuur van de Minaraad heeft beslist om hierover niet te adviseren.

Met vriendelijke groeten,

Jan Verheeke
Secretaris

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD RUIMTELIJKE ORDENING – ONROEREND ERFGOED

SARO
Strategische Adviesraad
RUIMTELIJKE ORDENING - ONROEREND ERFGOED

ADVIES
VAN 17 DECEMBER 2014
OVER DE WIJZIGING VAN HET VOORONTWERP DECREET BETREFFENDE DE VLAAMSE BESTUURSRECHTSCOLLEGES

SARO | KONING ALBERT II-LAAN 19 BUS 24 | 1210 BRUSSEL

INHOUD

I. SITUERING 48
II. ALGEMENE BEOORDELING 48
III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING 50

I. SITUERING

1. De Vlaamse Regering gaf op 7 november 2014 haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 4.8.19 van de VCRO en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges. De Vlaamse Regering besliste om over dit voorontwerp van decreet advies in te winnen bij SERV, Vlabest, Minaraad en SARO.

   SARO ontving op 20 november 2014 een adviesvraag van minister Liesbeth Homans over dit decreet. De adviesvraag gaat uit van een adviestermijn van dertig dagen. Met voorliggend advies, goedgekeurd op de raadszitting van 17 december 2014, komt SARO tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

2. De voorgestelde wijzigingen aan het decreet inzake de Vlaamse Bestuursrechtscolleges zijn het gevolg van deze recente arresten van het Grondwettelijk Hof: arrest nummer 74/2014 van 8 mei 2014 over de bestuurlijke lus en arrest nummer 94/2014 van 30 juni 2014 i.v.m. de bezoldiging van de bestuursrechters die benoemd zijn bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (overgangsmaatregel) en de vervaltermijn om een verzoek tot voortzetting in te dienen na een uitspraak over de schorsing.[1]

   Het Grondwettelijk Hof heeft op 8 mei 2014 het artikel 4.8.4 van de VCRO vernietigd. De bezwaren situeren zich op het vlak van (1) de schending van het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter, (2) schending van de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter, (3) schending van de formele motiveringsplicht en (4) schending van het recht op gelijke toegang tot de rechter wat betreft de gerechtskosten.

3. Voorliggend advies focust op de wijzigingen die worden voorgesteld aan het decreet inzake de Vlaamse bestuursrechtscolleges met het oog op de bestuurlijke lus.[2] De raad spreekt zich met voorliggend strategisch advies niet uit over de juridische aspecten van dit dossier.

II. ALGEMENE BEOORDELING

4. De raad staat achter het principe van de bestuurlijke lus en stelt vast dat met voorliggend decreet een invulling wordt gegeven aan de beleidsintenties, zoals opgenomen in de beleidsnota 'Algemeen Regeringsbeleid'.[3] De minister uitte in de beleidsnota de intentie om de

[1] Artikel 4.8.4 van de VCRO verleende aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) de bevoegdheid om de bestuurlijke lus toe te passen: '*§ 1. Ter oplossing van een voor de Raad gebrachte betwisting kan de Raad het vergunningverlenende bestuursorgaan in elke stand van het geding met een tussenuitspraak de mogelijkheid bieden om binnen de termijn die de Raad bepaalt een onregelmatigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, tenzij belanghebbenden, vermeld in artikel 4.8.11, daardoor onevenredig kunnen worden benadeeld. Onder de onregelmatigheid in de bestreden beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt verstaan een onregelmatigheid die herstelbaar is zodat de bestreden beslissing niet langer onregelmatig is in de zin van artikel 4.8.2, tweede lid, en de beslissing gehandhaafd kan blijven.'*

[2] SARO 2013|015. Advies van 5 juni 2013 over het ontwerp van decreet inzake de Vlaamse bestuursrechtcolleges. www.sarovlaanderen.be

[3] Beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid: 2014-2019. Geert Bourgeois minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed.

nodige maatregelen te nemen opdat de bestuursrechtcolleges zo snel mogelijk het instrument van bestuurlijke lus kunnen toepassen. Het decretale initiatief om tegemoet te komen aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof moet de weg vrijmaken voor de verdere implementatie van het DBRC-decreet.

SARO benadrukt dat - zoals reeds gesteld in de inleiding - de raad zich met voorliggend strategisch advies niet uitspreekt over de juridische aspecten van dit dossier. Het is evident dat ook voorliggend decreet niet in strijd mag zijn met de grondwet. Het is voor de raad geen uitgemaakte zaak in hoeverre de nieuwe regeling voor de bestuurlijke lus in overeenstemming is met het gelijkheidsbeginsel, het recht van verdediging en het onpartijdigheidsbeginsel. De raad vraagt om dit verder te onderzoeken. In de mate dat uit dit onderzoek zou blijken dat een aanpassing van voorliggend decreet noodzakelijk is; vraagt SARO dat dit opnieuw voor advies wordt voorgelegd aan de raad.

5. Het voorgestelde decreet kadert binnen een verdere vernieuwing van het Vlaams bestuursrecht en de operationalisering van nieuwe instrumenten (o.a. bestuurlijke lus). De bestuurlijke lus is één van de nieuwe uitspraakbevoegdheden die aan de RvVb worden toegekend met het oog op een oplossingsgerichte rechtsbedeling die komt tot een definitieve oplossing van het geschil tussen de burger en de overheid.[4]

   De verfijning van de uitspraakbevoegdheid van de bestuursrechter zal ervoor zorgen dat hij maatregelen kan nemen die voor de burger op een meer effectieve manier kunnen bijdragen tot de oplossing van zijn concreet geschil met de overheid.[5] De raad ondersteunt aldus voluit de doelstelling om geschillen zoveel mogelijk definitief te beslechten en te vermijden dat carrousels of 'bestuurlijke pingpong' ontstaan, waarbij na vernietigingen weer nieuwe beroepsprocedures volgen. Door dergelijke carrousels duurt het vaak lang voordat er een einde komt aan het geschil en kunnen de kosten hoog oplopen.

   Voor een verzoeker is de bestuurlijke lus bovendien interessant omdat geen nieuw beroep moet worden ingesteld na een herstelbeslissing, gezien de rechter in de einduitspraak al een oordeel geeft over de wijze van het herstel van het gebrek.

   Het is ook positief dat de bestuurlijke rechter voor het bereiken van de doelstelling over diverse instrumenten beschikt.

6. Voor de raad is het evenwel geen uitgemaakte zaak in hoeverre de bestuurlijke lus ook effectief vaak zal worden gebruikt. Een goede opvolging van het instrument is dan ook noodzakelijk. Enkel zo kan worden vastgesteld of de doelstellingen van de decreetgever ook worden bereikt.

   Als de rechter tijdens de procedure een onwettigheid in een beslissing constateert, moet hij beslissen of hij de bestuurlijke lus toepast om de onwettigheid te laten herstellen. In tegenstelling tot de regelgeving in Nederland heeft de Vlaamse rechter niet de verplichting om een geschil zo definitief mogelijk te beslechten.[6] Het gevolg hiervan is dat de rechter niet moet onderzoeken of hij de bestuurlijke lus kan toepassen en of dit zinvol is.

   De raad erkent dat er uiteraard verschillende verantwoorde redenen zijn waarom de rechter niet voor een bestuurlijke lus kiest. Als er bijvoorbeeld meerdere onwettigheden zijn in de bestreden beslissing of als de regelgeving ondertussen gewijzigd is, zal de bestuurlijke lus niet of minder snel toegepast kunnen worden. De vernietigingsarresten van de RvVb tonen aan dat bijna steeds wordt vernietigd omwille van één middel en dat tegelijkertijd bepaald wordt dat het bestuur binnen een bepaalde termijn een nieuwe beslissing moet nemen. In dat geval moeten niet alle middelen worden onderzocht.

[4] Memorie van Toelichting: pag. 10.
[5] Vlaams Parlement. Stuk 2383 (2013-2014) – Nr. 1. 24 januari (2013-2014). Ontwerp van decreet betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.
[6] Algemene wet bestuursrecht. Awb: artikel 8:41a.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

7. Het beslechten van de andere middelen. Met artikel 5 van voorliggend decreet wordt artikel 34 van het decreet DBRC vervangen. Artikel 34, §3 bepaalt dat het Vlaams bestuursrechtcollege met een tussenuitspraak beslist over de toepassing van de bestuurlijke lus en de termijn bepaalt waarin de herstelbeslissing wordt genomen.

   Het laatste lid van dit artikel specifieert verder dat de tussenuitspraak ook alle overige middelen moet beslechten. Dat is positief. Zoals terecht wordt geduid in de Memorie van Toelichting is dit nodig om carrousels te vermijden. Het is niet wenselijk de bestuurlijke lus toe te passen voor één bepaalde onwettigheid om naderhand te constateren dat een andere onwettigheid niet te herstellen is en het verzoek tot vernietiging ingewilligd moet worden.[7]

   De raad merkt op dat het niet duidelijk is of de partijen dan nog de kans hebben daarop te reageren binnen de lopende procedure, of de tussenuitspraak als een definitief arrest moet beschouwd worden wat de overige middelen betreft. In dat laatste geval stelt zich de vraag wat de gevolgen zijn, meer bepaald of er reeds een cassatieberoep mogelijk is tegen de tussenuitspraak die de andere middelen beslecht. Dat zou tot gevolg hebben dat er voor een deel van het beroep een cassatieprocedure kan lopen, terwijl er nog uitspraak over de bestreden beslissing en de herstelbeslissing moet worden genomen (art. 34, §6, laatste lid). De raad vraagt om dit verder te verduidelijken.

   De vraag is ook of de rechter zelf mag terugkomen op het tussenarrest. Dit moet desgevallend mogelijk zijn, om te voorkomen dat de rechter op een ondeugdelijke grondslag een eindarrest moet nemen.

   De raad meent dat vermeden moet worden dat cassatieprocedures bij de Raad van State worden ingesteld tegen een tussenarrest. Er moet aldus duidelijk worden gesteld dat er pas een cassatieberoep mogelijk is tegen de definitieve beslissing over het geheel (bedoeld in §6). Dit zowel om proces-economische redenen (anders moet de verzoeker wiens middelen ongegrond worden verklaard twee cassatieprocedures opstarten: tegen de tussenuitspraak en tegen het eindarrest) als ter vrijwaring van de belangen van derden-belanghebbenden die nog beroep kunnen instellen tegen de herstelbeslissing.

8. Uitspraak over het beroep. Artikel 34, §6, tweede lid bepaalt dat het Vlaams bestuursrechtscollege - als het vaststelt dat de onwettigheid is hersteld - uitspraak doet over het beroep tegen de bestreden beslissing en over het herstelbeslissing.

   Met deze bepaling wordt het beroep van rechtswege uitgebreid tot de herstelbeslissing. De raad merkt op dat de Memorie van Toelichting stelt dat het rechtscollege op dat ogenblik enerzijds de oorspronkelijke bestreden (en dus gebrekkige) beslissing moet vernietigen en anderzijds het beroep tegen de (nieuwe) herstelbeslissing moet verwerpen.[8]

   De raad merkt op dat deze bepaling niet terug te vinden is in het voorliggend decreet. Het bevat geen verplichting voor de rechter om de eerste beslissing te vernietigen als de herstelbeslissing wettig wordt geacht. Met de formulering in het decreet lijkt het alsof de mogelijkheid bestaat dat beide beslissingen (geheel of deels) naast elkaar kunnen blijven bestaan. Dat kan niet de bedoeling zijn. De raad vraagt aldus om dit verder te verduidelijken in het voorliggend decreet.

9. Bekendmaking herstelbeslissing. Artikel 34, §8 bepaalt dat na de betekening van de uitspraak door het Vlaams rechtscollege; de herstelbeslissing worden bekend gemaakt conform de bepalingen van artikel 2,1°,b) van het decreet. Artikel 34, §9 specifieert verder dat de personen, die daartoe belang hebben, beroep kunnen instellen tegen de herstelbeslissing.

   De raad vraagt hieromtrent verdere verduidelijking. De bepalingen van artikel 34, §8 zijn niet duidelijk en dit zowel wat betreft de concrete toepassing als de gevolgen. Wordt de

[7] Memorie van Toelichting: pag. 13.
[8] Memorie van Toelichting: pag. 17.

herstelbeslissing aangeplakt en betekend aan alle betrokken adviesinstanties en overheden in de zin van artikel 4.7.23 VCRO? Kan dan (enkel) beroep worden ingesteld door belanghebbenden die in de administratieve beroepsprocedure waren tussengekomen, maar (nog) geen beroep bij de RvVb hadden ingesteld ? De voorwaarde blijft immers nog bestaan dat een belanghebbende aan wie kan worden verweten dat hij geen gebruik had gemaakt van de administratieve beroepsprocedure bij de deputatie, wordt geacht te hebben verzaakt aan zijn recht om zich tot de RvVb te wenden.

De raad merkt bovendien op dat de inhoud van een 'herstelbeslissing' zowel een inhoudelijk nieuwe beslissing kan zijn als een behoud van de beslissing met bijvoorbeeld een aanvullende motivering. Als derden beroep willen indienen tegen een herstelbeslissing, is dat begrijpelijk als het gaat om een nieuwe beslissing. Het is echter minder te verantwoorden als derden kunnen opkomen tegen een herstelbeslissing die inhoudelijk dezelfde is als de bestreden beslissing. De vraag stelt zich of derden in dat geval een voldoende belang kunnen aantonen om de herstelbeslissing aan te vechten, gezien ze de bestreden beslissing niet hadden aangevochten.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 23 januari 2015

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art.2. In artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, vervangen bij het decreet van 6 juli 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste en tweede lid worden de woorden "binnen een vervaltermijn van" vervangen door de woorden "binnen een vervaltermijn van dertig dagen";

2° in het derde lid worden de woorden "De termijn van gaat in de" vervangen door de woorden "De termijn van dertig dagen gaat in de".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges

Art. 3. In artikel 26, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges

worden de woorden "per aangetekende brief" vervangen door de woorden "met een beveiligde zending".

Art.4. In artikel 33 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Als toepassing wordt gemaakt van artikel 34 of 42, dan legt een Vlaams bestuursrechtscollege de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de verwerende partij.".

Art.5. Artikel 34 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 34. §1. Als een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, kan het de verwerende partij in elke stand van het bodemgeding de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, hierna bestuurlijke lus te noemen.

In dit artikel wordt verstaan onder onwettigheid: een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel die kan leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, maar die zou kunnen worden hersteld.

§2. Het gebruik van de bestuurlijke lus is alleen mogelijk nadat alle partijen de mogelijkheid hebben gehad hun standpunt over het gebruik ervan kenbaar te maken.

Als alle partijen hun standpunt over het gebruik van de bestuurlijke lus kenbaar hebben kunnen maken, beslist het Vlaams bestuursrechtscollege over de toepassing van de bestuurlijke lus met een tussenuitspraak als vermeld in paragraaf 3.

Als niet alle partijen hun standpunt over het gebruik van de bestuurlijke lus kenbaar hebben kunnen maken, biedt het Vlaams bestuursrechtscollege bij tussenuitspraak de mogelijkheid om daarover een standpunt in te nemen. De partijen beschikken daarvoor over een vervaltermijn van dertig dagen, die ingaat op de dag na de dag van de betekening van die uitspraak. Daarna beslist het Vlaams bestuursrechtscollege over de toepassing van de bestuurlijke lus met een tussenuitspraak als vermeld in paragraaf 3.

§3. Het Vlaams bestuursrechtscollege beslist met een tussenuitspraak over de toepassing van de bestuurlijke lus en bepaalt de termijn waarin de herstelbeslissing wordt genomen. Op gemotiveerd verzoek van de verwerende partij kan die termijn eenmalig worden verlengd. De termijnverlenging kan de duur van de aanvankelijke herstel termijn niet overschrijden.

De tussenuitspraak, vermeld in het eerste lid, beslecht, in voorkomend geval, alle overige middelen.

§4. De verwerende partij bezorgt de herstelbeslissing aan het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de hersteltermijn, vermeld in paragraaf 3.

Het herstel kan alleen betrekking hebben op een onwettigheid die in de tussenuitspraak werd opgegeven.

Als de herstelbeslissing niet tijdig werd meegedeeld, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing.

§5. Het Vlaams bestuursrechtscollege bezorgt de herstelbeslissing aan de overige partijen.

Die partijen kunnen schriftelijk hun standpunt over het herstel meedelen binnen de vervaltermijnen die de Vlaamse Regering heeft bepaald en die niet korter mogen zijn dan dertig dagen.

§6. Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid niet is hersteld of dat het herstel aangetast is door een nieuw opgeworpen onwettigheid, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk en vernietigt het de herstelbeslissing, tenzij het Vlaams bestuursrechtscollege beslist om opnieuw toepassing te maken van de bestuurlijke lus overeenkomstig de bepalingen van dit artikel.

Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid is hersteld, verwerpt het Vlaams bestuursrechtscollege het beroep tegen de herstelbeslissing. Daarnaast vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk en doet het Vlaams bestuursrechtscollege uitspraak over de eventuele toepassing van artikel 36.

§7. De proceduretermijnen die niet in dit artikel worden vermeld, worden geschorst vanaf de datum van de tussenuitspraak die beslist over de toepassing van de bestuurlijke lus tot de datum van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in paragraaf 4, derde lid of paragraaf 6.

§8. Na de betekening van de uitspraak, vermeld in paragraaf 6, tweede lid, door het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, b), wordt de herstelbeslissing bekendgemaakt conform de bepalingen van het decreet, vermeld in artikel 2, 1°, b).

§9. De personen die daartoe belang hebben conform de bepalingen van de decreten, vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), kunnen tegen de herstelbeslissing beroep instellen bij het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de termijnen, vermeld in de voormelde decreten.”.

Art. 6. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “, onverminderd de toepassing van artikel 34” toegevoegd.

Art.7. In artikel 54, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zin “De Vlaamse Regering stelt de evaluatiecriteria vast na het advies van de algemene vergadering te hebben gevraagd.” opgeheven.

Art.8. In artikel 91, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "met behoud van de bezoldigingsregeling die ze genoten overeenkomstig de regeling die van toepassing was voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet" worden opgeheven;

2° de volgende zin wordt toegevoegd:

"Ze ontvangen een salaris in de schaal A311, alsook de toelagen, vergoedingen en sociale voordelen, vermeld in deel VII van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, met uitzondering van de prestatietoelagen.".

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art.9. Bij lopende vorderingen tot schorsing waarin de Raad voor Vergunningsbetwistingen zich al heeft uitgesproken over de schorsing, maar waarbij op de datum van de inwerkingtreding van artikel 2 nog geen verzoek tot voortzetting werd ingediend, geldt dat partijen over een termijn van dertig dagen beschikken die ingaat de dag na de datum van de inwerkingtreding van artikel 2 om een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging in te dienen.

Art.10. Dit decreet treedt in werking op 1 november 2014, met uitzondering van:
1° artikel 2 dat in werking treedt op de datum van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad;
2° artikel 3 en 4, die in werking treden op 1 januari 2015;
3° artikel 5 en 6, die in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel, …

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 57.080/3
van 12 maart 2015

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges’

Op 5 februari 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'tot wijziging van artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 3 en 10 maart 2015. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pierrot T'KINDT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 12 maart 2015.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet bevat, naast enkele meer technische wijzigingsartikelen, verschillende bepalingen die ertoe strekken rekening te houden met de gehele of de gedeeltelijke vernietiging door het Grondwettelijk Hof van artikel 4.8.19 en andere bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), waarop een aantal bepalingen van het decreet 4 april 2014 'betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges' zijn geïnspireerd.

De in het ontwerp opgenomen aanpassingen hebben betrekking op:

- het invoeren in artikel 4.8.19 van de VCRO, zoals het bij wijze van overgangsmaatregel nog van toepassing is in de rechtspleging voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen,[2] van een vervaltermijn van dertig dagen voor de indiening van een verzoek tot voortzetting van de rechtspleging door een partij die in het ongelijk is gesteld bij een schorsingsarrest (artikel 2 van het ontwerp), aangevuld met een overgangsbepaling voor gevallen waarin reeds een schorsing van de tenuitvoerlegging werd uitgesproken, maar nog geen verzoek tot voortzetting is ingediend (artikel 9 van het ontwerp);

- de vervanging van artikel 33, tweede lid, van het decreet 4 april 2014, opdat bij een toepassing van de artikelen 34 of 42 van dat decreet (respectievelijk in verband met de bestuurlijke lus en de bemiddeling), de kosten van het geding minstens gedeeltelijk ten laste worden gelegd van de verwerende partij (artikel 4 van het ontwerp);

- de vervanging van artikel 34 van het decreet van 4 april 2014, ter hervorming van de mogelijkheid tot toepassing van de zogenaamde bestuurlijke lus door het Milieuhandhavingscollege en de Raad voor Vergunningsbetwistingen (artikel 5 van het ontwerp);

- de wijziging van artikel 91, § 2, van het decreet van 4 april 2014, om in die bepaling zelf een voorschrift op te nemen tot vaststelling van de bezoldiging van de op de datum van inwerkingtreding van dat decreet bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen reeds (permanent) benoemde bestuursrechters (artikel 8 van het ontwerp).

Voor de werking in de tijd van de onderscheiden artikelen van het aan te nemen decreet wordt voorzien in een gedifferentieerde regeling (artikel 10 van het ontwerp).

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Zie artikel 95, 2°, van het decreet van 4 april 2014.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

3. In de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerp dient ook melding te worden gemaakt van de gedeeltelijke vernietiging van artikel 4.8.19 van de VCRO bij arrest nr. 98/2014 van 30 juni 2014 van het Grondwettelijk Hof. Ter wille van de duidelijkheid zou daarnaast kunnen worden vermeld dat in het laatstgenoemde artikel wijzigingen worden aangebracht voor zover het nog geldt ten gevolge van artikel 95, 2°, van het decreet van 4 april 2014.

Artikel 4

4. De door te voeren vervanging van het tweede lid van artikel 33 van het decreet van 4 april 2014 heeft als gevolg dat een Vlaams bestuursrechtscollege dat toepassing heeft gemaakt van artikel 34 of van artikel 42 van dat decreet, niet langer de *mogelijkheid* heeft om de kosten van het geding geheel of gedeeltelijk ten laste te leggen van de verwerende partij, maar daartoe verplicht is ("legt … ten laste"). Zulks brengt mee dat de kosten niet meer volledig ten laste van de verzoekende partij kunnen worden gelegd.

Bij toepassing van artikel 34 van het decreet van 4 april 2014 – derhalve van de bestuurlijke lus – strookt dat met arrest nr. 74/2014 van 8 mei 2014 van het Grondwettelijk Hof,[3] waarbij artikel 4.8.28, § 2, derde lid, van de VCRO is vernietigd.

In het geval van de toepassing van artikel 42 van het decreet van 4 april 2014, dat betrekking heeft op de bemiddeling, waarover het Grondwettelijk Hof niets heeft beslist, is de voormelde verplichting daarentegen minder vanzelfsprekend.

Vooreerst houdt de toepassing van dat artikel 42 immers ook de mogelijkheid in dat de bekrachtiging van een bemiddelingsakkoord overeenkomstig paragraaf 3, tweede lid, van dat artikel wordt geweigerd of dat overeenkomstig het daaropvolgende lid wordt vastgesteld dat een bemiddelingsakkoord ontbreekt of dat de voorwaarden voor een geslaagde bemiddeling niet (langer) zijn vervuld. In zulke gevallen wordt de procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen voortgezet en is het mogelijk dat de verzoekende partij volledig in het ongelijk wordt gesteld. In dat geval valt niet in te zien wat zou kunnen verantwoorden dat de toepassing van artikel 33, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 onmogelijk wordt gemaakt, inzonderheid in vergelijking met een verzoekende partij van wie het beroep geen aanleiding geeft tot (een verzoek tot) bemiddeling.

Voor het geval de bemiddeling wel leidt tot een bemiddelingsakkoord dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen met toepassing van artikel 42, § 3, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 kan bekrachtigen, rijst de vraag of niet in de mogelijkheid moet worden voorzien om dat akkoord ook op de kosten betrekking te laten hebben.

[3] Zie B.11 tot B.13.

De verwijzing naar artikel 42 in het ontworpen artikel 33, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 kan derhalve niet worden behouden, in elk geval niet op een algemene wijze.

Artikel 5

5. Artikel 5 van het ontwerp strekt tot de vervanging van artikel 34 van het decreet van 4 april 2014, waarbij aan het Milieuhandhavingscollege en aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen de mogelijkheid wordt geboden om toepassing te maken van de zogenaamde bestuurlijke lus.

Op die manier beogen de stellers van het ontwerp verschillende schendingen van de Grondwet of van de bevoegdheidverdelende regels te verhelpen die het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 74/2014 heeft vastgesteld inzake de regeling van de rechtsfiguur van de bestuurlijke lus in (het vernietigde) artikel 4.8.4 van de VCRO. Die regeling stemde, afgezien van de uitsluitende toepasselijkheid ervan op de Raad voor Vergunningsbetwistingen, in ruime mate overeen met het geldende artikel 34 van het decreet van 4 april 2014.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in arrest nr. 74/2014 wat volgt:

> "B.7.1. De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk doet aan het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter.
>
> B.7.2. De beginselen van de onafhankelijkheid van de rechter en van de scheiding der machten zijn fundamentele kenmerken van de rechtsstaat.
>
> B.7.3. Het rechterlijk toezicht dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen uitoefent, betreft de externe en interne wettigheidscontrole, die niet zover gaat dat hij zijn beoordeling in de plaats zou kunnen stellen van de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de administratie. Bij zijn controle mag de rechter zich immers niet begeven op het terrein van de opportuniteit, vermits dat onverenigbaar zou zijn met de beginselen die de verhoudingen regelen tussen het bestuur en de rechtscolleges.
>
> Het vaststellen van de inhoud van een discretionaire beslissing, meer bepaald als gevolg van het herstel van de onregelmatigheid, komt niet de rechter maar het bestuur toe. Het vergunningverlenende bestuursorgaan kan beslissen, met name wanneer het van mening is dat het herstel van de onregelmatigheid een weerslag kan hebben op de inhoud van de bestreden beslissing, geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus.
>
> B.7.4. Door de Raad voor Vergunningsbetwistingen de mogelijkheid te bieden, wanneer die de toepassing van de bestuurlijke lus voorstelt, zijn standpunt over de uitkomst van het geschil kenbaar te maken, dat nochtans tot dezelfde beslissing moet leiden, doet de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk aan het beginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter.
>
> B.8.1. De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk doet aan de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter.

B.8.2. Krachtens de bestreden bepaling kan de Raad voor Vergunningsbetwistingen het vergunningverlenende bestuursorgaan 'in elke stand van het geding met een tussenuitspraak' de mogelijkheid bieden om de bestuurlijke lus toe te passen. Pas nadat het betrokken bestuursorgaan die mogelijkheid heeft benut, kunnen de partijen hun zienswijze meedelen (artikel 4.8.4, § 2, laatste lid).

B.8.3. Wanneer een rechtscollege, zoals te dezen de Raad voor Vergunningsbetwistingen, een element aanbrengt dat ertoe strekt de beslechting van het geschil te beïnvloeden, zoals te dezen de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus, houdt het recht op tegenspraak in dat de partijen hierover debat moeten kunnen voeren (zie, *mutatis mutandis*, EHRM, 16 februari 2006, *Prikyan en Angelova* t. Bulgarije, § 42; 5 september 2013, *Čepek* t. Tsjechische Republiek, § 45).

Het loutere oordeel door de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat de belanghebbenden door de toepassing van de bestuurlijke lus niet onevenredig kunnen worden benadeeld, kan niet volstaan. Het komt immers de partijen zelf toe, en niet het rechtscollege, om uit te maken of een nieuw element opmerkingen behoeft of niet (zie, *mutatis mutandis*, EHRM, 18 februari 1997, *Nideröst-Huber* t. Zwitserland, § 29; 27 september 2011, *Hrdalo* t. Kroatië, § 36).

B.8.4. De toepassing van de bestuurlijke lus kan daarenboven gevolgen hebben voor de belanghebbenden, bedoeld in artikel 4.8.11 van de VCRO, die tegen de beslissing geen beroep hebben ingesteld en die niet zijn tussengekomen in het geding.

Het recht op toegang tot de rechter is een algemeen rechtsbeginsel dat met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet aan eenieder moet worden gewaarborgd. Een beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, kan niet van het recht op toegang tot de rechter worden uitgesloten. De beperking van dat recht, voor een categorie van belanghebbenden, is niet evenredig met de door de decreetgever nagestreefde doelstelling die in essentie erin bestaat de bestuurlijke geschillenbeslechting te stroomlijnen en te versnellen.

B.8.5. Door niet te voorzien in een op tegenspraak gevoerd debat over de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus, in gevallen waarin zulks nog niet het voorwerp was van debat tussen de partijen, en door niet te voorzien in de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, na de kennisgeving of de bekendmaking daarvan, doet de bestreden bepaling op discriminerende wijze afbreuk aan de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter.

B.9.1. De verzoekende partijen voeren aan dat op discriminerende wijze afbreuk wordt gedaan aan de formele motiveringsplicht, zoals gewaarborgd in de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

B.9.2. De artikelen 1 tot 3 van de wet van 29 juli 1991 bepalen:

'Artikel 1. Voor de toepassing van deze wet moeten worden verstaan onder:

- Bestuurshandeling:

De eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur;

- Bestuur :

De administratieve overheden als bedoeld in artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

- Bestuurde:

Elke natuurlijke of rechtspersoon in zijn betrekkingen met het bestuur.

Art. 2. De bestuurshandelingen van de besturen bedoeld in artikel 1 moeten uitdrukkelijk worden gemotiveerd.

Art. 3. De opgelegde motivering moet in de akte de juridische en feitelijke overwegingen vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen.

Zij moet afdoende zijn.'

B.9.3. Die bepalingen veralgemenen de verplichting om de bestuurshandelingen met individuele draagwijdte uitdrukkelijk te motiveren. De uitdrukkelijke motivering van de betrokken handelingen is een recht van de bestuurde, aan wie aldus een bijkomende waarborg wordt geboden tegen bestuurshandelingen met individuele strekking die willekeurig zouden zijn.

B.9.4. Een gemeenschaps- of gewestwetgever zou, zonder de federale bevoegdheid ter zake te schenden, niet vermogen de bescherming die door de federale wetgeving aan de bestuurden wordt geboden te verminderen door de overheden die optreden in de aangelegenheden waarvoor hij bevoegd is, vrij te stellen van de toepassing van de voormelde wet of door die overheden toe te staan daarvan af te wijken (zie o.a. het arrest nr. 91/2013 van 13 juni 2013).

B.9.5. Doordat zij het betrokken bestuursorgaan toestaat een individuele bestuurshandeling die niet uitdrukkelijk is gemotiveerd na toepassing van de bestuurlijke lus van de vereiste motivering te voorzien, doet de bestreden bepaling afbreuk aan het bij de wet van 29 juli 1991 gewaarborgde recht van de adressaat van de handeling, maar eveneens van elke belanghebbende derde, om onmiddellijk kennis te nemen van de motieven die de beslissing verantwoorden door de vermelding ervan in de handeling zelf. Het recht op de uitdrukkelijke motivering maakt het mogelijk het jurisdictionele toezicht op de bestuurshandelingen met individuele draagwijdte en de inachtneming van het beginsel van de wapengelijkheid in het kader van het administratief contentieux te versterken.

De uitdrukkelijke motiveringsplicht, die de bestuurde in staat moet stellen te beoordelen of er aanleiding toe bestaat de beroepen in te stellen waarover hij beschikt, zou zijn doel voorbijschieten indien die bestuurde de motieven die de beslissing verantwoorden pas te weten kan komen nadat hij beroep heeft ingesteld.

Overigens vereist artikel 6, lid 9, van het Verdrag van Aarhus, ondertekend op 25 juni 1998, betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden dat de tekst van de betrokken bestuurshandeling, voor zover zij onder het toepassingsgebied van het Verdrag valt, toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek 'tezamen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd'."

Er dient te worden onderzocht of met de nieuwe regeling tegemoet wordt gekomen aan de kritiek van het Grondwettelijk Hof.

5.1. Het eerste grondwettigheidsbezwaar van het Hof was dat op discriminerende wijze afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter en, zo mag men aannemen, aan het beginsel van de scheiding der machten,[4] doordat de Raad voor Vergunningsbetwistingen zijn standpunt over de uitkomst van het geschil kenbaar maakt wanneer hij tot de toepassing van de bestuurlijke lus besluit. Vóór de vernietiging ervan was in artikel 4.8.4 van de VCRO bepaald dat "[t]er oplossing van een voor de Raad gebrachte betwisting" de Raad de mogelijkheid kon bieden om, in de regel, een onregelmatigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen. Onder "onregelmatigheid van de beslissing" werd verstaan "een onregelmatigheid die herstelbaar is, zodat de bestreden beslissing niet langer onregelmatig is in de zin van artikel 4.8.2, tweede lid, [van de VCRO] en de beslissing gehandhaafd kan blijven". Hoewel de motivering van het arrest weinig expliciet is over de redenen waarom de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter of de scheiding der machten in het gedrang komen, zou kunnen worden aangenomen dat dit volgens het Hof het geval is omdat de Raad voor Vergunningsbetwistingen reeds bij het nemen van de beslissing tot het initiëren van de bestuurlijke lus een standpunt moet innemen over een (nog niet beslecht) aspect van de eindbeslissing en door de vaststelling dat de beslissing gehandhaafd kan blijven, de rechter zich zou inlaten met de vaststelling van de inhoud van een discretionaire bestuursbeslissing, terwijl het aan het bestuur staat te oordelen welk gevolg ten aanzien van de uiteindelijke beslissing moet volgen uit het herstel van de onregelmatigheid.

In de ontworpen tekst gaat het evenwel niet langer om een standpunt dat wordt ingenomen vóór het beslechten van de betrokken rechtsvragen, maar worden een aantal vragen, na tegenspraak (zie opmerking 5.2), door het betrokken bestuursrechtscollege definitief beslecht: er wordt immers een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de oorspronkelijk bestreden beslissing en de herstelbeslissing. In het tussenarrest waarbij wordt besloten tot toepassing van de bestuurlijke lus, worden alle rechtsvragen die rijzen betreffende de bestreden beslissing beslecht,[5] en wordt derhalve door het betrokken bestuursrechtscollege op definitieve wijze geoordeeld dat die beslissing is aangetast door een gebrek, waarvan wordt vastgesteld (doordat wordt besloten tot de toepassing van de bestuurlijke lus) dat het vatbaar voor herstel is. In de tweede fase van het geding staat de herstelbeslissing ter discussie. Aangezien de andere aspecten van het geschil op een definitieve wijze, bij een met gezag van gewijsde beklede beslissing, worden beslecht vóór het tot stand komen van de eindbeslissing, gaat het niet langer om een "standpunt" over een nog te beslechten aspect van het geschil,[6] zodat de ontworpen regeling derhalve op dit vlak vrij is van de grondwettigheidskritiek.

Voorts is niet langer vereist dat de beslissing "gehandhaafd [kan] blijven", zodat de kritiek dat de rechter door de vaststelling daarvan op het terrein van de discretionaire

[4] Zie B.7.2 en B.7.3. In B.7.4 wordt evenwel enkel gewag gemaakt van het beginsel van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter.

[5] Dat de vernietiging van de oorspronkelijke beslissing pas wordt uitgesproken in het eindarrest, doet hieraan niets af: zowel wanneer de bestuurlijke lus succesvol werd toegepast als wanneer dit niet het geval is, dient de oorspronkelijke beslissing, op grond van het decreet zelf, geheel of gedeeltelijk te worden vernietigd; een beoordelingsbevoegdheid hieromtrent heeft de rechter niet meer.

[6] Er dient derhalve niet te worden onderzocht of en onder welke voorwaarden het mogelijk zou zijn dat lopende de procedure een voorlopig standpunt zou worden ingenomen over een bepaald rechtspunt (zie hieromtrent GwH 14 juli 1997, nr. 49/97; GwH 10 februari 1999, nr. 17/99; GwH 20 april 1999, nr. 48/99).

bevoegdheid van het bestuur komt en dat aldus afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van de scheiding der machten,[7] niet langer pertinent is.

5.2. Wat betreft het vereiste "te voorzien in een op tegenspraak gevoerd debat over de mogelijkheid tot toepassing van de bestuurlijke lus, in gevallen waarin zulks nog niet het voorwerp was van debat tussen de partijen", komen de stellers van het ontwerp het Grondwettelijk Hof tegemoet door te bepalen dat de bestuurlijke lus enkel kan worden toegepast nadat alle partijen daarover een standpunt hebben kunnen innemen, dat een onmiddellijke "tussenuitspraak" (beter: tussenarrest)[8] slechts mogelijk is nadat alle partijen de kans hebben gehad tot die standpuntbepaling, en zo dat niet het geval is, dat bij een voorafgaande afzonderlijke "tussenuitspraak" (beter: beschikking)[9] aan de partijen de mogelijkheid wordt geboden om daartoe over te gaan binnen een vervaltermijn van dertig dagen (ontworpen artikel 34, § 2).

Een dergelijke regeling impliceert wel dat het niet mogelijk is om de bestuurlijke lus zonder meer toe te passen "in elke stand van het bodemgeding", zoals in het ontworpen artikel 34, § 1, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 nog altijd wordt vermeld. In dat lid dienen de woorden "elke stand van" derhalve te worden weggelaten.

Tevens rijst de vraag of, gelet op de nadruk die het Grondwettelijk Hof legt op de noodzaak van een tegensprekelijk debat betreffende de bestuurlijke lus, niet uitdrukkelijk moet worden voorzien in (op zijn minst de mogelijkheid tot) het houden van een openbare terechtzitting betreffende het organiseren van de bestuurlijke lus wanneer dit voorheen nog geen voorwerp van debat was, of omtrent het resultaat van de toepassing van de bestuurlijke lus.[10]

5.3. Ook aan het vereiste dat het voor belanghebbende derden mogelijk moet zijn een beroep in te stellen tegen de herstelbeslissing, wordt tegemoetgekomen door de invoeging van het ontworpen artikel 34, § 9, van het decreet van 4 april 2014. Voorts moet worden vastgesteld dat niets belet dat tegen deze nieuwe beslissing nieuwe wettigheidsbezwaren worden aangevoerd.

5.4. Inzake de juridische aard van een onwettigheid die aanleiding kan geven tot de toepassing van de bestuurlijke lus, houden de stellers van het ontwerp, in het ontworpen artikel 34, § 1, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014, vast aan de zeer algemene omschrijving van die onwettigheid als "een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel die kan leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, maar die zou kunnen worden hersteld". Daardoor wordt op zich ruimte gelaten voor een uitgebreid toepassingsgebied van het instrument. In de memorie van toelichting wordt bovendien vermeld

---

[7] Dat is wellicht de draagwijdte van B.7.3, tweede alinea, van arrest nr. 74/2014.

[8] Met die uitspraak beslecht het Vlaams bestuursrechtscollege immers rechtspunten.

[9] Met die uitspraak wordt immers slechts een procedurele aangelegenheid geregeld; *cf.* artikel 1, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 'houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges'.

[10] In het ontworpen artikel 34, § 5, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 wordt enkel gewag gemaakt van het schriftelijk mededelen van het standpunt van de partijen (vgl. met het ontworpen artikel 34, § 2, van dat decreet, betreffende het initiëren van de bestuurlijke lus, waar het woord "schriftelijk" niet voorkomt).

dat "met de procedure van de bestuurlijke lus zowel materiële als formele gebreken [kunnen] worden hersteld".

In dat verband dient, gelet op de specifieke overwegingen die het Grondwettelijk Hof daaraan in arrest nr. 74/2014 heeft gewijd,[11] aandacht te worden besteed aan de stelling in de memorie van toelichting dat de toepassing van de bestuurlijke lus kan leiden tot "het herstel van een formeel motiveringsgebrek" van de bestreden beslissing. Aan de in die overwegingen geformuleerde kritiek zou volgens de memorie worden tegemoetgekomen door in het ontworpen artikel 34, § 9, van het decreet van 4 april 2014 in te schrijven dat belanghebbenden de herstelbeslissing opnieuw bij het betrokken Vlaams bestuursrechtscollege kunnen aanvechten nadat dat rechtscollege heeft geoordeeld dat de onwettigheid met die beslissing volledig is hersteld. Dat wordt als volgt verduidelijkt:

> "Schending van de formele motiveringsplicht.
>
> In het arrest nr. 74/2014 heeft het Grondwettelijk Hof er tevens op gewezen dat de toepassing van de bestuurlijke lus geen afbreuk mag doen aan de uitdrukkelijke motiveringsplicht zoals voorzien in de wet van 29 juli 1991. De uitdrukkelijke motiveringsplicht, die de bestuurde in staat moet stellen te beoordelen of er aanleiding toe bestaat de beroepen in te stellen waarover hij beschikt, zou zijn doel voorbijschieten indien die bestuurde de motieven die de beslissing verantwoorden pas te weten kan komen nadat hij beroep heeft ingesteld.
>
> Aan dit bezwaar wordt tegemoetgekomen door in artikel 34, § 9 van het decreet DBRC in te schrijven dat de herstelbeslissing, na tussenkomst van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege waarin wordt vastgesteld dat het gebrek volledig is hersteld, opnieuw kan worden aangevochten voor het Vlaams bestuursrechtscollege.
>
> De aangepaste regeling van de bestuurlijke lus doet geen afbreuk aan de plicht van het betrokken bestuursorgaan om individuele bestuurshandelingen uitdrukkelijk te motiveren. Indien een Vlaams Bestuursrechtscollege vaststelt dat niet voldaan is aan de uitdrukkelijke motiveringswet, zal de verwerende partij op deze schending worden gewezen en na toepassing van de bestuurlijke lus de vereiste motivering moeten voorzien in een herstelbeslissing. Tegen deze herstelbeslissing kan door elke belanghebbende een nieuw beroep bij het bevoegde bestuursrechtscollege worden ingediend.
>
> Indien de verwerende partij nalaat het vastgestelde motiveringsgebrek te remediëren of slechts gedeeltelijk remedieert, dan zal de bestreden beslissing worden vernietigd.
>
> Door aldus, in geval van het gebruik van de bestuurlijke lus, te voorzien in een nieuwe beroepsmogelijkheid tegen de herstelbeslissing, wordt geen afbreuk meer gedaan aan het jurisdictionele toezicht op de bestuurshandelingen."

5.4.1. Vraag is of de ontworpen regeling in overeenstemming is met het door het Grondwettelijk Hof uit de wet van 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen' afgeleide recht van de adressaat van de handeling en van belanghebbende derden om onmiddellijk kennis te nemen van de motieven die de beslissing verantwoorden door de vermelding ervan in de handeling zelf, zodat de betrokkene in staat is om onmiddellijk te beoordelen of er aanleiding is om de beroepen in te stellen die voor hem openstaan.

[11] Zie B.9.1 tot B.9.6.

Hoewel onzekerheid kan bestaan omtrent de juiste draagwijdte van arrest nr. 74/2014 op dit punt, lijkt de grondwettigheidskritiek van het Hof vooral te zijn ingegeven door het gegeven dat in het vroegere systeem geen nieuwe beslissing tot stand kwam, maar het de oorspronkelijke beslissing was die werd hersteld, terwijl de mogelijkheid tot jurisdictionele toetsing daarvan op zijn minst onvolkomen was. Thans komt de herstelbeslissing evenwel in de plaats van de oorspronkelijke beslissing (die nog wel formeel uit de rechtsorde dient te worden verwijderd en derhalve moet worden vernietigd)[12]. Van de motieven van de nieuwe beslissing kan door de adressaten ervan en door belanghebbende derden (wat deze laatsten betreft na behoorlijke bekendmaking) onmiddellijk – en derhalve niet pas nadien – kennis worden genomen door de vermelding ervan in de handeling zelf, zoals door het Gondwettelijk Hof wordt vereist. Voorts wordt voorzien in een bekendmaking van de herstelbeslissing,[13] in het onderwerpen van de herstelbeslissing aan tegenspraak door de partijen en in de mogelijkheid voor belanghebbende derden om een beroep in te stellen tegen de herstelbeslissing. De jurisdictionele waarborgen in het licht waarvan de verplichting tot formele motivering mede dient te worden gezien,[14] zijn derhalve veiliggesteld.

Aan arrest nr. 74/2014 kan moeilijk die exorbitante draagwijdte worden toegeschreven dat het in alle gevallen eraan in de weg zou staan dat met toepassing van de bestuurlijke lus een nieuwe beslissing zou worden genomen. Ook wanneer de bestuurlijke lus niet wordt toegepast indien een gebrek in de formele motivering wordt vastgesteld en de beslissing achteraf zonder meer wordt vernietigd, kan de vaststelling van het motiveringsgebrek uiteraard niet als gevolg hebben dat geen nieuwe beslissing kan worden genomen. De vaststelling van een gebrek in de formele motivering doet geen onaantastbaar recht ontstaan dat geen beslissing meer wordt genomen. Er valt dan ook niet in te zien waarom het ongrondwettig of in strijd met de wet van 29 juli 1991 zou zijn dat reeds tijdens het geding een nieuwe beslissing tot stand zou komen, op voorwaarde dat die beslissing behoorlijk wordt bekendgemaakt, dat de partijen in het geding erover tegenspraak kunnen voeren en, in voorkomend geval, dat de belanghebbende derden ertegen kunnen opkomen, voorwaarden die in dit geval zijn vervuld.[15] Het is daarentegen een versteviging van de rechten van de betrokkenen – en overigens conform de legitieme doelstelling van de decreetgever om de administratieve en jurisdictionele procedures efficiënter en sneller te maken –[16] dat een nieuwe beslissing, met respect van de rechten van de betrokken partijen of belanghebbende derden, reeds hangende het geding voorwerp kan zijn van debat.

---

[12] Het is derhalve terecht dat zowel in het eerste als in het tweede lid van het ontworpen artikel 34, § 6, van het decreet van 4 april 2014 wordt bepaald dat het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk vernietigt.

[13] Althans in het geval dat de toepassing van de bestuurlijke lus uitgaat van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. In geval van het Milieuhandhavingscollege kunnen er geen belanghebbende derden zijn, zodat bekendmaking niet noodzakelijk is.

[14] Zie GwH 8 mei 2014, nr. 74/2014, B.9.5.

[15] Zie ook S. BOULLAERT, "De bestuurlijke lus bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen vernietigd. Wat met de bestuurlijke lus bij de Raad van State?", *RABG* 2014, (1383), 1387; P. LEFRANC, "De bestuurlijke lus van de Raad voor Vergunningsbetwistingen opgedoekt", noot onder GwH, nr. 74/2014, 8 mei 2014, *TMR* 2014, (440) 446.

[16] Die bekommernis wordt overigens door het Grondwettelijk Hof bijgevallen (GwH 8 mei 2014, nr. 74/2014, B.14).

5.4.2. Aangezien, zoals uiteengezet in opmerking 5.4.1, moet worden aangenomen dat de nieuwe regeling van de bestuurlijke lus geen afbreuk meer doet aan de bij de wet van 29 juli 1991 verleende waarborgen, kan ertegen ook geen bevoegdheidsbezwaar meer worden ingebracht.

6. In het ontworpen artikel 34, § 4, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 wordt bepaald dat het herstel alleen betrekking kan hebben op een onwettigheid die in "de tussenuitspraak" (lees: het tussenarrest) werd opgegeven. In de memorie van toelichting wordt onder meer vermeld als voor herstel in aanmerking komende onwettigheid, de niet-naleving van bepaalde vorm- of procedurevoorschriften die gericht zijn op een zorgvuldige voorbereiding van de besluitvorming, zoals advies-, hoor- of consultatieverplichtingen. De stellers van het ontwerp wordt evenwel gewezen op de weerslag die de naleving van zulke verplichtingen kan hebben op de verplichting tot formele motivering.[17] Of in de oorspronkelijke beslissing al dan niet is tegemoetgekomen aan die laatste plicht – en er derhalve in verband ermee een onwettigheid te ontwaren valt – kan evenwel slechts worden bepaald aan de hand van de inhoud van de verstrekte adviezen en dergelijke. Er dient te worden nagegaan of de in het ontworpen artikel 34, § 4, tweede lid, van het decreet van 4 mei 2014 bedoelde onwettigheid in dit verband niet aan nuancering toe is.

7. In het ontworpen artikel 34, § 5, zou uitdrukkelijk kunnen worden bepaald dat het voorwerp van het geding voor het Vlaams bestuursrechtscollege wordt uitgebreid tot de herstelbeslissing.

8. Gelet op het eerste lid van het ontworpen artikel 34, § 6, van het decreet van 4 april 2014, verdient het aanbeveling om de eerste zin van het tweede lid van die bepaling aan te passen als volgt:

"Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid is hersteld en dat het herstel niet is aangetast door een nieuw opgeworpen onwettigheid, (…)."

9. Met het gegeven dat het beroep bij het Milieuhandhavingscollege noodzakelijk een geschil tussen slechts twee partijen is, moet niet enkel rekening worden gehouden in het ontworpen artikel 34, § 8, van het decreet van 4 april 2014, maar ook in het ontworpen artikel 34, § 9, van dat decreet. De herstelbeslissing kan in een dergelijk geschil enkel tot stand komen na een beroep dat bij dat rechtscollege is ingesteld door de persoon aan wie een bestuurlijke geldboete is opgelegd. Die laatste zal als verzoekende partij over het herstel een standpunt moeten innemen overeenkomstig het ontworpen artikel 34, § 5, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 en derhalve geen beroep meer kunnen instellen met toepassing van het ontworpen artikel 34, § 9, van dit decreet. Ook in de laatstgenoemde bepaling dient derhalve uitsluitend te worden verwezen naar artikel 2, 1°, b), van het decreet van 4 april 2014.

[17] Raadpl. I. OPDEBEEK en A. COOLSAET (eds.), "Draagwijdte van de formele motiveringsplicht", in *Formele motivering van bestuurshandelingen*, Administratieve Rechtsbibliotheek – algemene reeks nr. 7, Brugge, die Keure, 2013, p. 158-160, 163 en 165, nrs. 50-51, 56 en 59.

Artikel 6

10. De ontworpen toevoeging aan artikel 35 van het decreet van 4 april 2014 kan, ter wille van de terminologische eenvormigheid van dat decreet,[18] na de komma beter aanvangen met de woorden "met behoud van de toepassing van" in plaats van met de woorden "onverminderd de toepassing van".

Artikel 7

11. In de toelichting bij artikel 7 van het ontwerp wordt als verantwoording voor de opheffing van de tweede zin van artikel 54, § 2, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 vermeld dat "er geen aparte lijst van evaluatiecriteria meer [moet] worden vastgesteld". Daarbij wordt aangegeven dat artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 (niet: "14") mei 2014 'houdende overdracht van personeel van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges naar de dienst van de Bestuursrechtscolleges en tot vaststelling van de rechtspositie van dit personeel en van de bestuursrechters van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges'[19] kan worden beschouwd als onderdeel van de regeling van de evaluatie van de effectieve bestuursrechters en van de eerste voorzitter van de Vlaamse bestuursrechtscolleges, die aan de Vlaamse Regering (op algemene wijze) is opgedragen bij artikel 57 van het decreet van 4 april 2014.

Er kan evenwel worden opgemerkt dat artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 eveneens kan worden beschouwd als een opgave van "evaluatiecriteria", en derhalve verband houdt met artikel 54, § 2, van het decreet van 4 april 2014. Bovendien heeft de opdracht die in artikel 57 van datzelfde decreet aan de Vlaamse Regering wordt gegeven om "de nadere regels voor de evaluatie" te bepalen een dusdanig algemene draagwijdte dat ermee niets wordt toegevoegd aan de algemene uitvoeringsbevoegdheid waarover de Vlaamse Regering reeds beschikt op grond van artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'.

De specifieke delegatie die in de op te heffen tweede zin van artikel 54, § 2, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 aan de Vlaamse Regering wordt toegekend, biedt dan ook een onmiskenbare meerwaarde en zou zelfs als noodzakelijk kunnen worden beschouwd. Er dient immers te worden opgemerkt dat de te bepalen criteria betrekking hebben op de evaluatie van personen die een rechtsprekende functie uitoefenen, waardoor het niet voor de hand ligt om aan te nemen dat de uitvoerende macht die criteria louter op grond van de algemene uitvoeringsbevoegdheid of op grond van een zeer algemeen geformuleerde delegatie nader kan uitwerken.[20] Om dezelfde reden lijkt het raadzaam om ook het advies van de algemene

[18] Zie daarin immers de artikelen 25, 40, § 1, eerste lid, 58, vierde lid, en 63, eerste lid.

[19] Dat artikel bepaalt dat de eerste voorzitter en de effectieve bestuursrechters worden geëvalueerd op basis van hun functiebeschrijving, die de resultaatgebieden en de vereiste competenties omvat, enerzijds, en op basis van de doelstellingen voor de betrokken evaluatieperiode, anderzijds.

[20] Het lijkt overigens verdedigbaar dat het, bij gebreke van een bijzondere opdracht aan de Vlaamse Regering tot nadere bepaling van de evaluatiecriteria, zou toekomen aan de algemene vergadering of aan de evaluator(en) zelf om daaraan invulling te geven (zie respectievelijk artikel 7, tweede lid, en artikel 54, § 2, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014).

vergadering van de Vlaamse bestuursrechtscolleges, waarin de op te heffen zin voorziet, te behouden.

Artikel 8

12. In artikel 8, 2°, van het ontwerp wordt voorzien in de wijziging van de regeling van de geldelijke rechtspositie van de op de datum van inwerkingtreding van het decreet van 4 april 2014 bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen permanent benoemde bestuursrechters door de toevoeging van een zin aan artikel 91, § 2, van het decreet van 4 april 2014. In die zin wordt bepaald dat de betrokken bestuursrechters "een salaris in de schaal A311 [ontvangen], alsook de toelagen, vergoedingen en sociale voordelen, vermeld in deel VII van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, met uitzondering van de prestatietoelagen".

Die aanpassing kan in overeenstemming lijken met het oordeel van het Grondwettelijk Hof dat de bevoegde wetgever, met het oog op de onafhankelijkheid van een administratief rechtscollege, zelf de wedden van de leden van dat rechtscollege moet regelen, maar dat daarbij "de verwijzing naar een schaal of barema kan volstaan".[21]

De verwijzing in een decretale bepaling naar een reglementaire bepaling (in dit geval een bepaling uit het Vlaams personeelsstatuut) is evenwel niet zonder bezwaren. Het Grondwettelijk Hof is immers van oordeel dat wanneer de normatieve draagwijdte van een wettelijke norm, door verwijzing, wordt bepaald door wat in een besluit is geregeld, de wettelijke norm in die zin dient te worden geïnterpreteerd dat wordt verwezen naar het besluit zoals het van toepassing was op de datum van de bekrachtiging en de afkondiging van de door de wetgever aangenomen wettekst.[22] Daargelaten de vaststelling dat regelgeving bij verwijzing op zich reeds de toegankelijkheid van de betrokken tekst bemoeilijkt, leidt de loutere verwijzing naar het Vlaams personeelsstatuut tot rechtsonzekerheid: dat het gaat om een statische verwijzing, kan slechts worden afgeleid uit een juridische redenering, maar niet uit de ontworpen tekst zelf.[23] Het verdient dan ook aanbeveling het financiële statuut van de betrokkenen op een geheel autonome wijze te omschrijven in plaats van te verwijzen naar het Vlaams personeelsstatuut. Minstens dient uit de tekst van de ontworpen bepaling te blijken dat het om een statische verwijzing gaat.

Artikel 9

13. Het verdient aanbeveling om de in artikel 9 van het ontwerp opgenomen overgangsregel uitzonderlijk in aangepaste vorm op te nemen in het artikel van de VCRO waarmee het verband houdt, zijnde het (te wijzigen) artikel 4.8.19, aangezien dat laatste zelf nog slechts als overgangsmaatregel geldt en gelet op de formulering van artikel 95, 2°, van het decreet

[21] GwH 30 juni 2014, nr. 98/2014, B.14.2.

[22] GwH 1 september 2008, nr. 126/2008, B.6; GwH 20 november 2008, nr. 159/2008, B.4.2.

[23] Die rechtsonzekerheid wordt nog vergroot doordat volgens de geldende wetgevingstechnische voorschriften een verwijzing zonder vermelding van de wetshistoriek (of zonder uitdrukkelijke clichering) geacht wordt een dynamische verwijzing te zijn (*Omzendbrief betreffende de wetgevingstechniek VR/2014/4*, Brussel, 2014, nr. 142; *Beginselen van de Wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Brussel, Raad van State, 2008, nr. 74.1, te raadplegen op www.raadvst-consetat.be).

van 4 april 2014 waaruit dat voortvloeit ("volgens de procedureregels vermeld in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening").

14. Voorts is het tegenstrijdig om in artikel 9 van het ontwerp gewag te maken van "lopende vorderingen tot schorsing waarin de Raad voor Vergunningsbetwistingen zich al heeft uitgesproken over de schorsing". Een vordering tot schorsing waarover reeds uitspraak is gedaan, is immers als zodanig, derhalve als schorsingsvordering, niet meer aanhangig of lopend.[24]

15. In het licht van de twee vorige opmerkingen kan ter overweging worden gegeven om in artikel 4.8.19 van de VCRO een paragraaf 2 in te voegen,[25] die luidt:

"§ 2. Als op de datum van inwerkingtreding van deze paragraaf de Raad reeds uitspraak heeft gedaan over de vordering tot schorsing, maar nog geen verzoek tot voortzetting is ingediend, beschikt de betrokken partij om dat verzoek in te dienen over een termijn van dertig dagen die ingaat op de dag die volgt op die datum."[26]

Artikel 10

16. Daar ermee voor bepaalde artikelen wordt voorzien in terugwerkende kracht, dient in de inleidende zin van artikel 10 van het ontwerp[27] te worden aangegeven dat de betreffende artikelen van het aan te nemen decreet *uitwerking krijgen met ingang van* de datum in kwestie (niet: in werking treden op).

17. Voor zover niet zou worden ingegaan op de suggestie tot samenvoeging van de artikelen 2 en 9 van het ontwerp (zie opmerkingen 13 en 15), dient in artikel 10, 1°, ook gewag te worden gemaakt van artikel 9.

[24] Zie in die zin GwH 30 juni 2014, nr. 98/2014, B.8.2 en B.9, waarin het Hof erop wijst dat artikel 4.8.19 van de VCRO, anders dan artikel 4.8.20 ervan, niet de behandeling van de vordering tot schorsing betreft.

[25] Wat dan dient te gebeuren in artikel 2 van het ontwerp, dat strekt tot wijziging van dat artikel 4.8.19.

[26] Uiteraard veronderstelt die invoeging als een afzonderlijke paragraaf dat in de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerp wordt aangegeven dat de bestaande tekst van artikel 4.8.19 van de VCRO voortaan paragraaf 1 van dat artikel zal vormen.

[27] Artikel 10, 2°, van het ontwerp zou vervallen (zie opmerking 18).

18. Gevraagd hoe de in artikel 10, 2°, bepaalde retroactieve werking vanaf 1 januari 2015 van de artikelen 3 en 4 van het aan te nemen decreet moet worden opgevat, heeft de gemachtigde geantwoord het veeleer opportuun te achten "om de inwerkingtreding van de artikelen 3 en 4 uit te stellen tot de datum van bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad".

DE GRIFFIER — DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS — Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De minister-president van de Vlaamse Regering is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Art. 2. In artikel 4.8.19 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vervangen bij het decreet van 6 juli 2012 en gedeeltelijk vernietigd bij het arrest nr. 98/2014 van 30 juni 2014 van het Grondwettelijk Hof, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste en tweede lid worden de woorden "binnen een vervaltermijn van" vervangen door de woorden "binnen een vervaltermijn van dertig dagen";

2° in het derde lid worden de woorden "De termijn van gaat in de" vervangen door de woorden "De termijn van dertig dagen gaat in de";

3° er wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§2. Als op de datum van inwerkingtreding van deze paragraaf de Raad reeds uitspraak heeft gedaan over de vordering tot schorsing, maar nog geen verzoek tot voortzetting werd ingediend en nog geen einduitspraak over de vordering tot vernietiging werd gedaan, wordt een afschrift van het arrest waarbij uitspraak wordt gedaan over de vordering tot schorsing opnieuw betekend aan de partijen. De betrokken partij beschikt in dat geval over een vervaltermijn van dertig dagen om een verzoek tot voortzetting in te dienen. Deze vervaltermijn van dertig dagen gaat in de dag na de betekening van het arrest waarin uitspraak wordt gedaan over de schorsing.".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges

Art. 3. In artikel 26, eerste lid, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges worden de woorden "per aangetekende brief" vervangen door de woorden "met een beveiligde zending".

Art. 4. In artikel 33 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt de zinsnede "artikel 34 of" opgeheven;

2° tussen het tweede en het derde lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Indien toepassing wordt gemaakt van artikel 34 dan legt een Vlaams bestuursrechtscollege de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de verwerende partij.".

Art. 5. Artikel 34 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 34. §1. Als een Vlaams bestuursrechtscollege als vermeld in artikel 2, 1°, a) en b), vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, kan het de verwerende partij in het bodemgeding de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, hierna bestuurlijke lus te noemen.

In dit artikel wordt verstaan onder onwettigheid: een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel die kan leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, maar die zou kunnen worden hersteld.

§2. Het gebruik van de bestuurlijke lus is alleen mogelijk nadat alle partijen de mogelijkheid hebben gehad hun standpunt over het gebruik ervan kenbaar te maken.

Als alle partijen een schriftelijk standpunt over het gebruik van de bestuurlijke lus kenbaar hebben kunnen maken, beslist het Vlaams bestuursrechtscollege over de toepassing van de bestuurlijke lus met een tussenuitspraak als vermeld in paragraaf 3.

Als niet alle partijen hun standpunt over het gebruik van de bestuurlijke lus kenbaar hebben kunnen maken, biedt het Vlaams bestuursrechtscollege bij tussenuitspraak de mogelijkheid om daarover een schriftelijk standpunt in te nemen. De partijen beschikken daarvoor over een vervaltermijn van dertig dagen, die ingaat op de dag na de dag van de betekening van die uitspraak. Daarna beslist het Vlaams bestuursrechtscollege over de toepassing van de bestuurlijke lus met een tussenuitspraak als vermeld in paragraaf 3.

§3. Met behoud van de toepassing van artikel 16, zesde lid, organiseert het Vlaams bestuursrechtscollege een zitting over de toepassing van de bestuurlijke lus.

Het Vlaams bestuursrechtscollege beslist met een tussenuitspraak over de toepassing van de bestuurlijke lus en bepaalt de termijn waarin de herstelbeslissing wordt genomen. Op gemotiveerd verzoek van de verwerende partij kan die termijn eenmalig worden verlengd. De termijnverlenging kan de duur van de aanvankelijke herstel termijn niet overschrijden.

De tussenuitspraak, vermeld in het tweede lid, beslecht, in voorkomend geval, alle overige middelen.

§4. De verwerende partij bezorgt de herstelbeslissing aan het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de herstel termijn, vermeld in paragraaf 3.

Het voorwerp van het beroep wordt uitgebreid met de herstelbeslissing.

Het herstel kan alleen betrekking hebben op een onwettigheid die in de tussenuitspraak werd opgegeven.

Als de herstelbeslissing niet tijdig werd meegedeeld, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing.

§5. Het Vlaams bestuursrechtscollege bezorgt de herstelbeslissing aan de overige partijen.

Die partijen kunnen schriftelijk hun standpunt over het herstel meedelen binnen de vervaltermijnen die de Vlaamse Regering heeft bepaald en die niet korter mogen zijn dan dertig dagen.

Met behoud van de toepassing van artikel 16, zesde lid, organiseert het Vlaams bestuursrechtscollege een zitting over het herstel.

§6. Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid niet is hersteld of dat het herstel aangetast is door een nieuw opgeworpen onwettigheid, vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk en vernietigt het de herstelbeslissing, tenzij het Vlaams bestuursrechtscollege beslist om opnieuw toepassing te maken van de bestuurlijke lus overeenkomstig de bepalingen van dit artikel.

Als het Vlaams bestuursrechtscollege vaststelt dat de onwettigheid is hersteld en dat het herstel niet is aangetast door een nieuw opgeworpen onwettigheid, verwerpt het Vlaams bestuursrechtscollege het beroep tegen de herstelbeslissing. Daarnaast vernietigt het Vlaams bestuursrechtscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk en doet het Vlaams bestuursrechtscollege uitspraak over de eventuele toepassing van artikel 36.

§7. De proceduretermijnen die niet in dit artikel worden vermeld, worden geschorst vanaf de datum van de tussenuitspraak die beslist over de toepassing van de bestuurlijke lus tot de datum van de uitspraak van het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in paragraaf 4, derde lid, of paragraaf 6.

§8. Na de betekening van de uitspraak, vermeld in paragraaf 6, tweede lid, door het Vlaams bestuursrechtscollege, vermeld in artikel 2, 1°, b), wordt de herstelbeslissing bekendgemaakt conform de bepalingen van het decreet, vermeld in artikel 2, 1°, b).

§9. De personen die daartoe belang hebben conform de bepalingen van het decreet, vermeld in artikel 2, 1°, b), kunnen tegen de herstelbeslissing beroep instellen bij het Vlaams bestuursrechtscollege binnen de termijnen, vermeld in het voormelde decreet.”.

Art. 6. Aan artikel 35 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “, met behoud van de toepassing van artikel 34” toegevoegd.

Art. 7. In artikel 50 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken,” vervangen door de woorden “de functioneel bevoegde Vlaamse minister”.

Art. 8. In artikel 91, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "met behoud van de bezoldigingsregeling die ze genoten overeenkomstig de regeling die van toepassing was voor de datum van inwerkingtreding van dit decreet" worden opgeheven;

2° de volgende zin wordt toegevoegd:

"Ze ontvangen een salaris in de schaal A311, alsook de toelagen, vergoedingen en sociale voordelen, vermeld in deel VII van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, met uitzondering van de prestatietoelagen.".

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 9. Dit decreet treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van:
1° artikel 5 en 6, die in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum;
2° artikel 7, dat uitwerking heeft met ingang van 1 april 2015;
3° artikel 8, dat uitwerking heeft met ingang van 1 november 2014.

Brussel, 24 april 2015.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE